

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění

Teologické nauky

**Odras kultu sv. Klementa Maria Hofbauera
ve vztazích mezi Čechy a Němci v rodných Tasovicích ve 20. století**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jonová, Th.D.

Olomouc 2014

Tomáš Votava

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jsem přitom jen uvedené prameny a literaturu.

V Tasovicích dne 30. dubna 2014

Votava Tomáš

Děkuji PhDr. Jitce JONOVÉ, Th.D. za trpělivé vedení bakalářské práce spojené s poskytnutím odborných rad, literatury a mnohých podnětů.

Obsah

Obsah	4
Úvod.....	5
1 Osobnost svatého Klementa Maria Hofbauera.....	6
1.1 Dětství.....	6
1.2 Životní pout' ke kněžství.....	7
1.3 Životní dílo	9
1.4 Oslavení a význam Klementovy osobnosti.....	12
2 Vztah Čechů a Němců ke sv. Klementu a k sobě navzájem v proměnách času.....	15
2.1 Historické shrnutí vztahů mezi Čechy a Němci do první světové války	15
2.2 Vývoj od první světové války do roku 1945.....	16
2.3 Vývoj v období po odsunu v roce 1945 do pádu komunismu v roce 1989	21
2.4 Vývoj ve svobodné společnosti po roce 1989	24
3 Osobnost sv. K. M. Hofbauera v dnešních souvislostech	33
3.1 Mezinárodní oslavy 100. výročí svatořečení sv. K. M. Hofbauera	33
3.2 Jak je dnes sv. K. M. Hofbauer vnímán z hlediska vztahů Čechů a Němců	35
Závěr	38
Anotace	40
Annotation	41
Seznam pramenů a literatury	42
Seznam pramenů.....	42
Seznam literatury	43
Zdroje z Internetu.....	45
Přílohy.....	50
Příloha 1	50
Příloha 2	51

Úvod

Téma týkající se kultu svatého Klementa Maria Hofbauera vztažené k česko-německým vztahům jsem si vybral především z důvodu toho, jak se mě tato tematika osobně dotýká. Mnoho událostí souvisejících s tasovickou farností po roce 1989 až do současnosti jsem prožíval osobně. Především ty, které se udály po roce 1995.

Cílem této práce bylo nejen zmapovat období vývoje vztahů obou národů ke svatému Klementu, ale i k sobě samým navzájem s důrazem na 20. století. Předpokladem objektivního zpracování byl pohled do života samotného světce s důrazem na zhodnocení významu osobnosti, kterému se věnuje první kapitola.

Práce má těžiště ve druhé kapitole věnující se hledání souvislostí a vztahů mezi událostmi 20. století. S již vymezeným zaměřením jsem vedl snahu zaznamenat tuto problematiku nejen v obecné rovině, ale i na konkrétní podobě událostí odehrávajících se především v regionu pohraničí, čítající především okolí Tasovic. V jistém pohledu až detailní pohled byl předpokladem objektivního posouzení poválečného odsunu z tohoto regionu. V závěru druhé kapitoly byla moje snaha ponejvíce zaměřena na nalezení postupného sledu událostí, zmapování vývoje a popsání jejich předpokladů. Vývoj bylo nutné zpracovat až do roku 2006 z důvodu zásadního zvratu v okamžiku vzájemného odpuštění.

Určitou návštevou celé práce je zpracování aktuálního významu osobnosti svatého Klementa, které se věnuji ve třetí kapitole. Snaha zapracovat události stého výročí z roku 2009 a aktuálního pohledu na základě ankety má ukázat celou tuto problematiku tak, jak odpovídá současnému stavu.

Ke zpracování tohoto tématu jsem použil podklady získané ve Státním okresním archivu Znojmo, Městské knihovně Znojmo, Archivu bezpečnostních složek v Kanicích, Obecním úřadu Tasovice, Farním úřadu Tasovice a Diecézním archivu Biskupství brněnského. Dále jsem použil ke své práci osobní rozhovory a internetové zdroje.

1 Osobnost svatého Klementa Maria Hofbauera

K pochopení toho, co uctívání sv. Klementa M. Hofbauera znamená a co vykonal pro oba národy, je nutné hovořit v souvislosti s poznáním jeho díla. V celém svém životě se snažil předat zvěst lásky k Bohu otci skrze do krajnosti prožitou lásku k Ježíši Kristu nemající hranice. Tento pohled je tím, co mě na sv. Klementovi zaujalo a co bych rád z jeho života zachytil.

1.1 Dětství

Už samy rodinné poměry jsou přímo předurčeny k tvoření mostu mezi oběma národy. Otec, Pavel Dvořák, byl Čech z Moravských Budějovic, který po příchodu do německých Tasovic přijal jméno Hofbauer.¹ Za ženu si vzal dceru tasovického starosty Marii Steerovou. Do rodiny Hofbauerových se 26. 12. 1751 narodil syn Jan jako deváté dítě, ale už v šesti letech přichází o otce. Janova maminka coby vdova musela nést celou zátěž starostí o rodinu sama.

Velmi zásadní chvílí pro formaci a zrání kněžského povolání v Janovi byla silná víra maminky. Ta se projevila po ztrátě manžela přivedením malého Jana ke kříži a představením Pána Ježíše jako toho, kdo mu nahradí jeho zemřelého otce. Tento vztah se stal určujícím faktorem. Maminčina snaha předat Janovi potřebu poslušné a pomáhající lásky se projevovala v každodenní pokorné ochotě si něco odříct, aby mohl druhým pomoci. Ještě dva roky spolu žili i poté, co maminka předala řeznictví dceři Barboře se zetěm a co odešla na výminek. Jan se snažil připravit na kněžství studiem na faře, i když povinná školní docházka ještě nebyla vyhlášena.² Pro nedostatek peněz³ se v šestnácti letech rozhodl vyučit pekařskému řemeslu⁴ u mistra Dobeše ve Znojmě. Ještě před ukončením učňovské lhůty se rozhodl odejít do světa směrem na jih.⁵

¹ Německý ekvivalent jména Dvořák.

² Doučoval se v latině.

³ Janova maminka jako vdova nemohla vydržovat syna na studiích.

⁴ V některých životopisech bývá uváděn jako důvod zvolení pekařského řemesla především odpor k zabíjení. Srov. PURM, A. *Putování za hlasem Božím: sv. Klement Maria Hofbauer*. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1989. Světci duchovní obnovy. s. 8.

⁵ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. s. 12 -17. Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. Řím: Křesťanská akademie, 1989. Sůl země; Sv. 13. s. 9 – 13. Srov. PEJŠKA, J. Sv. Kliment Maria Hofbauer, generální vikář kongregace nejsv. Vykupitele, apoštol své doby. Praha: nákl. vl., 1920. s. 9 – 12. Srov. PURM, A. *Putování za hlasem Božím*. s. 23.

1.2 Životní pout' ke kněžství

Rozhodnutí vydat se do světa bylo jasně zaměřeno k náboženskému a kulturnímu středisku, tedy na město měst - věčný Řím. Roku 1769⁶ se spolu s tovaryšem Petrem Kunzmannem z jihu Německa vydal na cestu pěší poutě do tohoto města. Oba tato pout' velmi obohatila a sblížila. Jan tuto pěší pout' ve svém životě ještě osmkrát zopakoval a v Římě byl celkem čtrnáctkrát. Po návratu z té první v roce 1770 se obrátil na premonstrátský klášter ve Znojmě a nabídnul mu svou službu, která byla přijata z důvodu válečných útrap.⁷

Touha po kněžství ho v roce 1771 opět zavedla s jeho přítelem Kunzmannem do Říma. Nedaleko Tivoli⁸ se stali poustevníky. Jan přijal jméno Klement po mučedníkovi z Ankary a Petr Kunzmann jméno Emanuel. Po půl roce stráveném v ústraní si Klement uvědomil, že se nechce stát jen řeholníkem, ale i knězem, což mělo za následek jeho odchod domů. Po návratu se na čtyři roky zapojil do studia při louckém premonstrátském klášteře pod ochranou opata Lambecka, které roku 1777 ukončila nařízení panovníka Josefa II. Premonstráti nesměli dále nikoho přijímat do noviciátu, protože bylo rozhodnuto o uzavření louckého kláštera (roku 1782 byl uzavřen noviciát a roku 1784 celý klášter).⁹

Klement se tedy znovu vydává na pout' jako poustevník směrem na jih přes Vídeň a Mariazell. Touha po poustevnickém životě a nástrahy ho přivedly zpět do Tasovic, kde nachází nedaleko poutního kostela v sousední obci Milfron místo pro poustevnu.¹⁰

Z kraje roku 1780¹¹ odešel do Vídně, kde působil u pekařského mistra Weyriga. Při pravidelných účastech na mších v různých vídeňských kostelích se seznámil se svými pozdějšími mecenáškami. Byly to tři setry ze šlechtické rodiny von Maul. Díky jejich šlechtnosti mohl Klement začít studovat na kněze.¹²

⁶ Všechny mnou uvedené životopisy se v přesném datování liší, jako důvod bývá uváděn omezený počet důvěryhodných pramenů pro prvních 35 let života sv. Klementa M. Hofbauera. Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*, s. 7.

⁷ Po nocích mísil těsto na chleba pro chudé.

⁸ V blízkosti mariánského poutního místa.

⁹ BUBEN, M. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. II. díl, I. svazek, Řeholní kanovníci*. 1. vyd. Praha: Libri, 2003. s. 112.

¹⁰ Později neúspěšně žádal o poustevnu nedaleko dnešního hradu Bitov, který nesl i německý název Vöttau.

¹¹ Datování odchodu do Vídně se u J. Pejšky liší, protože uvádí rok 1778. Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 22. Srov. PEJŠKA, J. Sv. Kliment Maria Hofbauer. s. 12.

¹² Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. s. 28.

Studium na vídeňské univerzitě nebylo jednoduché, ale zralý věk mu pomohl si uchovat a rozvíjet ryzí víru tak, jak mu byla v dětství svěřena, i přes útoky na její čistotu. Na studiích vstoupil do kroužku Křesťanského přátelství. Tento kroužek pracující pro víru založil a vedl kněz Jan Josef Diesbach¹³, který Klementa seznámil se spisy svatého Alfonse Maria Liguory.¹⁴

Velmi důležitou úlohu v životě Klementa sehráli dobří přátelé a podporovatelé Josef von Penckler, dr. Franz Schmid a Tadeáš Hybl, bez kterých by nemohl vykonat tak obrovské dílo. Penckler ho podporoval finančně a diplomaticky¹⁵, Schmid jako františkán a později farní kněz ve Vídni si udržel čistou víru, kterou podporoval své okolí a dále podporoval Klementovo charitativní dílo ve Varšavě i Vídni.¹⁶

Nejdůležitějším však byl Tadeáš Hybl.¹⁷ Spolu opustili teologická studia ovlivněná osvícenstvím a odešli do Říma se snahou zde dostudovat. Známa je příhoda po příchodu do Říma, kdy si oba dali zaslíbení, že ráno vstoupí do toho chrámu, kde zazní zvony jako první. Tím chrámem se stal kostel svatého Juliána, ve kterém se od čtvrté hodiny ranní modlili bratři z řádu redemptoristů. Oba se rozhodli do tohoto řádu vstoupit a to také 24. října 1784 udělali. Věčné sliby skládali 19. 3. 1785. Krátce po noviciátu nedaleko Neapole přijali kněžská svěcení.¹⁸

Po ukončení noviciátu a studiu byli povoláni k otcí de Paola.¹⁹ Na tomto setkání jim byl svěřen úkol rozšířit řád redemptoristů za Alpy a k tomu úkolu dostali požehnání od samotného papeže Pia VI.²⁰ Poté rok strávili ve Vídni a vzdělávali se ve výuce náboženství, protože v Rakousku nebyla vhodná situace na další působení, rozhodli se odejít. Před odchodem potkává Klement dávného přítele Kunzmann, jehož

¹³ Diesbach, Jan, (1729 – 1792), narozen 17.4.1729 v Praze, zemřel 2.12.1792 tamtéž. PhDr., jezuita, profesor dogmatiky, filosof, historik, přírodovědec. KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA, Diesbach, Jan, 1729 – 1792. [online] 2012 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://opac.nm.cz:8080/authorities/2267>

¹⁴ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 31.

¹⁵ Podporoval snahu o opětovné uvedení jezuitů do Pruska i Rakouska. Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 36.

¹⁶ Srov. tamtéž, s. 32.

¹⁷ Spolužák z vídeňského teologického studia pocházející od Lanškrouna.

¹⁸ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 33 - 35.

¹⁹ Francesco Antonio De Paola (1780-1793) v období roků 1756 - 1793 byl zvolen generálním představeným redemptoristů. Srov. REDEMPTORISTS INTERNATIONAL, *Super generál*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.cssr.com/english/whoarewe/SuperiorsGeneral/pages/04%20-%20Generali,%20De%20Paola_jpg.htm

²⁰ Pius VI., původním jménem Giovanni Braschi (1717 – 1799), roku 1753 přijal kněžské svěcení, byl sekretářem papeže Klementa XIV. Roku 1775 byl zvolen za papeže. Srov. KATOLIKOPEDIA, *PIUS VI.* [online] 2013 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.katopedia.cz/index.php?title=Pius_VI.

přijímá jako laického spolupracovníka. Všichni spolu odchází misijně působit na území Bílé Rusi přes Varšavu, kde měli dostat další pokyny ke své práci od nuncia Saluzza.²¹ Vývoj událostí ale nabral jiný směr. Novým působištěm se jim stala samotná Varšava, ve které působilo bratrstvo svatého Benona²² (starali se o chudé a cizince). Tito tři příchozí cizinci jim byli dáni na pomoc v jejich úkolu. Po souhlasu generálního představeného²³ s novým úkolem začalo dvacetileté dílo, jež zpočátku mělo být krátkým provizoriem.²⁴

1.3 Životní dílo

Ve Varšavském novém městě se tedy stal místem působení trojice redemptoristů kostel svatého Benona. Na začátku tohoto působení bylo nuzné prostředí a nedostatek prostředků. Ve chvílích nejvyšší nouze se nebál Klement žebrat a pokorně přijímal i potupné odmítnutí.²⁵ Redemptoristé zřídili školu pro chudé, ale prostředky k vyučování až 200 dětí různého vyznání i národností nepřicházely z Polska, ale z Rakouska od přítele Pencklera. Nálada Varšavanů vůči redemptoristům se postupně začala měnit, protože z díla těchto mužů byla znát upřímná snaha o pomoc potřebným a ne žádné politické pohnutky.²⁶

Roku 1795 se komunita redemptoristů u svatého Benona skládala ze dvou laických bratří, sedmi noviců, pěti studentů a osmi duchovních otců. Starost o děti a mládež doplnila škola pro chudé, chlapecký sirotčinec byl rozšířen o průmyslovou školu a nově vznikl sirotčinec pro dívky. K výchově dívek byl založen institut sester svatého Josefa.²⁷

Celá tato činnost jako nepřetržitá misie byla v podstatě financována ze soukromých zdrojů. Prosby o finanční podporu byly rozesílány až do samotného Říma.

²¹ Ferdinando Maria Saluzzo (1744 – 1816) byl roku 1784 vysvěcen na kněze, vysvěcen na biskupa, jmenován arcibiskupem v Kartageně a zastával funkci apoštolského nuncia v Polsku. Od roku 1794 člen Římské kurie. Roku 1801 byl jmenován kardinálem. Srov. THE HIERARCHY OF THE CATHOLIC CHURCH, *Bishops*. [online] 2013 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bsalu.html>

²² *Zbyněk sv. 16. 6. biskup, slovan.: zby gniev = zbyvat, posilovat hněv, mstitel, sv. Benon (zdrobnělina jména Bernard), míšeňský biskup, věrozvěst Sasů, při šíření křesťanství mezi Lužičany, přijal slovanské jméno Zbyněk, + 16. 6. 1106, Zbyšek, (Benon)* ABECEDNÍ SEZNAM SVATÝCH A VÝZNAM JMEN, *Zbyněk*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.svaty.estranky.cz/clanky/strucny-seznam-svatku--2---1---z.html>

²³ Více informací o generálním představeném je uvedeno v poznámce 19.

²⁴ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 43.

²⁵ Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. s. 47 – 48.

²⁶ Srov. tamtéž, s 44 - 53.

²⁷ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 43 - 44. Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. s. 45 - 46.

Je známa příhoda, kdy Klement žebral v hostinci a touto svojí snahou rozhněval jednoho bohatého hosta, který poté co byl osloven, aby finančně pomohl, plivl Klementovi do obličeje. Reakce byla pro všechny přítomné nepochopitelná. Klement hostu řekl, poté co si otřel tvář: „*To bylo pro mne - ale nyní mi dejte něco pro mé sirotky!*“²⁸ Pocit viny a snaha se polepšit vedla tohoto hosta k následné omluvě, obrácení a spolupráci. Tímto přístupem se Klementovi podařilo obracet více lidí, kteří pak svými prostředky podporovali jeho dílo.

Poté, co obsadili Varšavu Prusové, nastávají administrativní průtahy, které omezovaly misijní činnost. Omezování misii nedovolilo plné rozvinutí a stalo se jen z části naplněnou činností. Klement tedy začal působit i mimo Varšavu. Za tímto účelem vykonal několik zakladatelských cest. Prvotní snaha o rozšíření sice nebyla úspěšná, protože v Hornobavorském hrabství Werdenfelsu k založení samostatné komunity nakonec nedošlo a v Mitavě (město jihozápadně od Rigy) se nepodařilo komunitu udržet (Varšavské centrum ji nezvládalo dlouhodobě podporovat). Stejně to dopadlo i s komunitami blízko Varšavy. Snaha o rozšíření se neobešla bez komplikace spojené s politikou jak státní tak církevní.²⁹

Prvním trvalejším místem rozšíření se od roku 1802 stal Jestten (kostnická diecéze). Následně to bylo poutní místo Triberg ve Schwarzwaldu, které, ač silně oslovené redemptoristy, museli tito bratři z důvodů úkladů nepřátel v roce 1805 opustit, a to jen po krátkém půlročním působení (zajímavostí je, že se zde dochovala velká úcta ke svatému Klementovi až dodnes).³⁰

Dílo Klementa tak procházelo s železnou pravidelností několika stádi. Po opatrném přijetí přicházelo nadšení a rychlé rozšíření, které později narazilo na odpůrci zinscenované a politicky zdůvodněné vypovězení. Takto putovali redemptoristé z Varšavy do různých koutů Evropy, ale snaha se uchytit měla pořád stejný konec v politickém vypovězení. Jediným stálým místem byla Varšava až do roku 1808, kdy se bratři i tam dočkali zákazu působit z politických důvodů.³¹

²⁸ DUDEL, E. Klement Maria Hofbauer. s. 44. Srov. PURM, A. *Putování za hlasem Božím*. s. 23.

²⁹ S komunitou v Mitavě z politických důvodů nešel udržet osobní ani písemný styk. Srov. DUDEL, E. Klement Maria Hofbauer. s. 57. Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. s. 65.

³⁰ Srov. DUDEL, E. Klement Maria Hofbauer. s. 68 – 75.

³¹ Srov. PURM, A. *Putování za hlasem Božím*. s. 30 - 32.

Ke všem těmto útrapám se přidala nedůvěra centra kongregace v Římě. Klement byl podezříván ze snahy vedoucí k osamostatnění vlastní komunity. Toto podezření bylo velmi bolestné pro tak věrného řeholníka, jakým byl Klement.³²

Klement se v září roku 1808 dostává společně s některými spolubratry přes Olomouc, Brno a Tasovice do Vídně, kde s pomocí nuncia Severoliho³³ začal působit u milosrdných bratří a na pomoc mu byl dán bratr Stark. Bratr Widhalm se dostal k servitům a bratr Emanuel k cisterciákům. Tak se z celé varšavské komunity u svatého Benona do Vídně dostali jen čtyři spolubratři, protože byli původem z Rakouska.³⁴

Klement neměl naději na naplnění svých představ o rozšíření kongregace Nejsvětějšího Vykupitele spojené s vybudováním semináře pro neitaly a dále nebylo jasné jeho působení ve Vídni. Roku 1812 mu bylo arcibiskupem Hohenwartem³⁵ svěřeno místo spirituála u sester voršilek a rektora v kostele svaté Voršily. Kazatelská činnost a osobnost Klementa brzy přitáhla do téměř prázdného kostela zástupy posluchačů. Řádu svaté Voršily pomohl sehnat dárce prostředků ke splacení dluhů a po duchovní stránce sestřám pomohl znovu najít zbožnost a lásku ke Kristu zbavenou osvícenských nástrah. Proměna klášterního kostela voršilek po opravách, nová výzdoba, hudba, celodenní provoz, slavení svátostí s adoracemi a jiné pobožnosti oslovily Vídeňany k hojné účasti na těchto bohoslužbách.³⁶

Kolem Klementa se utvořila skupina přátel, kterou oslovoval a duchovně vedl. Velmi brzy se tyto kontakty významně zapojily do obrody katolické církve v Rakousku i Německu. V rozhodujících letech 1814 až 1815, kdy se konal vídeňský kongres, to byly právě tyto kontakty, které pomohly v díle obrody. Společnými silami se podařilo uchovat jednotu Německa a Rakouska s Římskou kurií.³⁷

Úklady vedené proti Klementovi způsobily téměř jeho odchod do Ameriky. Roku 1818 byl vyšetřován konzistoří v případě spolupráce na tajném odchodu mladé

³² Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 91 - 92.

³³ Antonio Gabriele Severoli (1757- 1824) byl roku 1879 vysvěcen na kněze a roku 1987 na biskupa. Od roku 1801 byl jmenován nunciem ve Vídni a od roku 1808 zastává úřad biskupa Viterbo. Roku 1816 byl jmenován kardinálem. Srov. GCATOLIC, *Cardinal Antonio Gabriele Severoli*. [online] 2014 [citováno 24. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.gcatholic.org/hierarchy/data/cardP07-3.htm#1233>

³⁴ Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. s. 101 – 103. Srov. PEJŠKA, J. *Sv. Kliment Maria Hofbauer*. s. 70 - 71.

³⁵ Zigmund Antonín von Hohenwart (1730 - 1820) člen řádu jezuitů. Byl vysvěcen na kněze a později biskupa. Roku 1791 přijal úřad v Terstu a roku 1794 v St. Pöltenu. Roku 1803 byl jmenován arcibiskupem ve Vídni. Srov. AEIOU ÖSTERREICH LEXIKON, *Hohenwart, Sigmund Anton Graf von*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.aeiou.at/aeiou.encyclop.h/h787628.htm>

³⁶ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 123 - 134.

³⁷ Srov. tamtéž, s. 192 - 196. Srov. PURM, A. *Putování za hlasem Božím*. s. 36 - 39.

dívky do Říma za účelem vstupu do kláštera (kauza ještě z doby před vstupem do kongregace). Dále byla v jeho klášterním pokoji vykonána přepadová prohlídka (policie hledala kompromitující listiny), při které byl na Klementovi vynucen souhlas s vycestováním. Později se s opravdovým průběhem této akce seznámil i sám císař František I. a snažil se situaci napravit.³⁸

Klementovo přání rozšířit kongregaci za Alpy se začalo naplňovat až když ho v roce 1819 vyzval císař František I., aby sepsal reguli řádu platnou pro Rakousko. Následně se k tomuto účelu podařilo od císaře získat kostel Maria am Geatade (Panny Marie na Nábřeží) ve Vídni.³⁹ Na začátku roku 1820 vše nasvědčovalo tomu, že se dlouho toužený sen naplní. V tu dobu ale Klementovo podlomené zdraví ve spojení s odmítnutím polevit v činnosti ohlásilo brzký konec.⁴⁰

Ve chvíli přicházející smrti byl ještě činný (5. března ještě kázal) a i na smrtelném lůžku zpovídal. Dne 14. března 1820 přijal svátost nemocných a následující den při modlitbě Anděl Páně v poledne umírá obklopen přáteli. Dne 19. dubna byl řád redemptoristů oficiálně povolen císařem Františkem I. v Rakousku.⁴¹

1.4 Oslavení a význam Klementovy osobnosti

Klement se podobně jako Mojžíš nedočkal chvíle, kdy by zažil, jak se naplní jeho celoživotní úsilí, neboť těsně před tímto okamžikem naplnění umírá. Oficiální povolení a rozšíření kongregace redemptoristů za Alpy ale náznakem zahlédl, podobně jako Mojžíš zahlédl zaslíbenou zemi, Izrael. Pro svůj nápadně podobný životní úděl s tímto praotcem bývá také Klement nazýván Mojžíšem z Vídně. Úcta věnovaná tomuto svědci při jeho pohřbu a v následném období hovoří za své.⁴²

³⁸ Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. s. 130 – 135. Srov. PEJŠKA, J. *Sv. Kliment Maria Hofbauer*. s. 133.

³⁹ Tento kostel se stal roku 1820, z nařízení panovníka, také Českým národním kostelem. Srov. PEJŠKA, J. *Sv. Kliment Maria Hofbauer*. s. 133 - 134.

⁴⁰ Srov. PEJŠKA, J. *Sv. Kliment Maria Hofbauer*. s. 136 - 137.

⁴¹ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 232 - 239. Srov. HEINZMANN, J. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. s. 136 – 142. Srov. PURM, A. *Putování za hlasem Božím*. s. 40 - 44.

⁴² Pohřbu se účastnily obrovské davy lidí i přes to, že nebylo oficiálně rozšířeno žádné oznámení o tomto rozloučení. Rakev byla do dómu svatého Štěpána nesena hlavním portálem, který se otevíral jen při vstupu vysoce urozených osob. I samotný císař František I. měl ke Klementovi úctu a proto povolení řádu bral jako osobní úkol. Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 228 - 240.

Po smrti se dříve těžkostmi pronásledované dílo zmožilo natolik, že přinášelo plody ještě po desetiletí.⁴³ V roce 1847 byl redemptoristy upraven stávající Klementův hrob. Zachovalé ostatky byly uloženy do nové rakve. Z oděvu, ve kterém byl pohřben, se zachovaly neporušené pouze štola a biret, jako odznaky kněžství (jejich osud není po revolučním roce 1848 znám). V roce 1859 byl dán podnět kardinálem Otmarem Rausherem⁴⁴ otci Mauronemu⁴⁵ k shromáždění dokumentů nutných k úřednímu šetření za účelem blahorečení. V roce 1862 byly ostatky Klementa přeneseny do kostela Maria am Geatade ve Vídni. Samotný proces přezkoumání za účelem blahorečení začal až roku 1864. Proces blahorečení probíhal bez větších komplikací a to díky svědectví některých žijících spolupracovníků. Zásadní bylo především svědectví Dr. Weitha (osobní lékař), který v posledních dvou letech Klementova života měl s touto osobností téměř každodenní kontakt.⁴⁶

Roku 1867 je Klement prohlášen za ctihodného. Přezkoumání všech předložených zázraků si vyžádalo delší dobu, a proto k samotnému blahorečení došlo až roku 1888. V době před první světovou válkou, kdy vřela celá Evropa, byl prohlášen za svatého. Svátek Nanebevstoupení Páně, dne 20. května roku 1909, se tedy stal oslavou toho světce a výzvou k jednotě pro nesvářenou Evropu. Papež Pius X. takto ukázal na vzor lidskosti naplněný vřelou vírou s upřímnou zbožností v té nejobyčejnější podobě.⁴⁷

K odkazu svatého Klementa se přihlásila řemesla pekařů i cukrářů nebo také města spojená se životem světce jako je Varšava a Vídeň.⁴⁸ Obraz chudého upřímného, pracovitého, pokorného a milujícího kněze bezmezně důvěřujícího v Krista, jako nositele našeho vykoupení, je tím, co za sebou svojí neobyčejnou obyčejností zanechal.

⁴³ Dle názoru vídeňského kardinála Rauschera bylo dílo Klementa M. Hofbauera přínosem i pro uzavření konkordátu Rakouska-Uherska s Římem z roku 1855. Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 242.

⁴⁴ Josef Otmar von Rauscher (1797 – 1875) po studiu práva a teologie byl vysvěcen na kněze. Roku 1848 byl vysvěcen na biskupa v Sekově. V roce 1853 přijal úřad arcibiskupa ve Vídni. Roku 1855 byl jmenován kardinálem. Srov. AKADEMIC DICTIONARIES AND ENCYCLOPEDIAS, Srov. *Rauscher, Joseph Othmar* [online] 2013 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://de.academic.ru/dic.nsf/meyers/114744/Rauscher>

⁴⁵ Nicolas Mauron (1818 - 1893) člen řádu redemptoristů, filozof byl roku 1841 vysvěcen na kněze. Od roku 1855 do roku 1863 byl zvolen generálním představeným redemptoristů. Srov. REDEMPTRISTS INTERNATIONAL, *Super generál*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.cssr.com/english/whoarewe/SuperiorsGeneral/pages/11%20-%20Generali,%20Mauron.jpg.htm>

⁴⁶ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 242.

⁴⁷ Srov. DUDEL, E. *Klement Maria Hofbauer*. s. 243.

⁴⁸ Srov. BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ, *Svatoklementský rok 2009 v brněnské diecézi*. [online] 2013 [citováno 24. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.biskupstvi.cz/0903-svatoklementsky-rok-2009-v-brnenske-diecezi>

Svou zbožností byl protiváhou osvícenským snahám, aby ukázal cestu k Bohu, provázenou nejen rozumností, ale i hlubokou vírou, protože jen samotné osvícenské snahy vedly k sebestřednosti člověka.⁴⁹ Dílo zaseté ve Varšavě, Bavorsku, Švýcarsku a Vídni v jistém ohledu nese ovoce dodnes, protože přispělo k celosvětovému rozšíření kongregace Nejsvětějšího Vykupitele, která svojí činností neustále pomáhá při duchovní obnově církve.

⁴⁹ Srov. PURM, A. *Putování za hlasem Božím*. s. 53 – 61.

2 Vztah Čechů a Němců ke sv. Klementu a k sobě navzájem v proměnách času

Není úkolem této práce zabývat se do hloubky vývojem česko-německých vztahů, ale šrám druhé světové války, poznamenávající po staletí fungující spolusoužití, nelze nechat bez vysvětlení. Rád bych se také vyhnul přehnané snaze zhodnotit, na kolik se podařilo toto společenství znovu obnovit, a proto na základě předložených pramenů chci doložit vývoj těchto vztahů, a to především ve světle kultu ke svatému Klementovi.

2.1 Historické shrnutí vztahů mezi Čechy a Němci do první světové války

Vývoj společného soužití má své počátky již ve středověku. Mírová dohoda uzavřená svatým Václavem s Jindřichem I.⁵⁰ někdy nazývaná tribut pacis nebyla jen placenou daní⁵¹ za mír, ale nabízela možnost v míru respektovanou vzájemnou spolupráci s výrazně silnějším partnerem, jakým byli Sasové nebo Bavoři.⁵²

Pohnuté období středověku nenarušilo stále platné vazby, které na první pohled mohly působit jen vazalsky. Sňatková politika knížat a později i králů je více než výmluvným svědectvím o těchto vazbách.⁵³ Území, které se nepodařilo osídlit Slovy, postupně osídlovali Němci. Jednalo se především o území podél hranic země, ale i o vlivné rody žijící v městech uvnitř země. Za vše hovoří pohled na to, kolik bylo čistě českých nebo moravských šlechtických rodů⁵⁴ i přes nacionalismus v období po smrti Přemysla Otakara II.⁵⁵ Tato provázanost se dá nazvat nutností. Zvláště v období vlády Karla IV. byl příchod německých osídlenců provázen rozvojem měst, řemesel a kultury.

⁵⁰ Období počátku německého osídlení se počítá až od 13. století za vlády Václava II. Srov. BENEŠ, Z. et al. *Rozumět dějinám: vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848-1948*. Praha: Gallery, 2002. s. 12-15.

⁵¹ Neplatily ji jen Čechy, ale i Svatoplukova Morava, není nám zcela jasné, jak dlouho se platila a zda ještě za svatého Václava. Srov. KADLEC, J. *Přehled českých církevních dějin. [Sv.] 1*. Praha: Zvon, 1991. s. 45.

⁵² Dříve se Čechové orientovali jen na Bavorsko pod vládou vévody Arnulfa. Srov. KADLEC, J. *Přehled českých církevních dějin. [Sv.] 1*. s. 44.

⁵³ Kníže Břetislav I. si svoji manželku z rodu Babenbergů dopředu vyhlédl s úmyslem politického zlepšení vztahů s říší mocného souseda. Srov. ČORNEJ, P. *Panovníci českých zemí*. 5. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2004. s. 38.

⁵⁴ Srov. CHROPOVSKÝ, B. et al. *Přehled dějin Československa*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1982. 1. sv. s. 184 - 187.

⁵⁵ Srov. KADLEC, J. *Přehled českých církevních dějin. [Sv.] 1*. s. 175.

Bez nadsázky se dá říct, že od Němců přicházela vzdělanost a kultura při zachované úctě k dílu svatých Cyrila a Metoděje.⁵⁶

Provázanost obou národů také potvrdil počet pěti Němců (z důvodu nedochování všech dokumentů není jasné, zda jich nebylo víc) z celkových 27 popravených pánů při velké pražské staroměstské exekuci po Bílé hoře roku 1621.⁵⁷ Velmi významným se z pohledu německého osídlení stalo období po třicetileté válce.⁵⁸ Vláda německy mluvících Habsburků, státní moc vykonávána ponejvíce v německém jazyce a snaha oživit hospodářství (doplněním prořídleho obyvatelstva) velmi významně přispěla k poněmčení celých oblastí českého království i markrabství moravského.⁵⁹ Křivdy vynucené rekatolizace spojené s vyhnáním se projevíly v nové vlně nacionalismu, která se nově rozvinula po reformách v závěru 18. století. V období 19. století tak došlo k oživení národního sebeuvědomění Čechů.⁶⁰

Do tohoto období zapadá osobnost svatého Klementa jako výzva k hledání pravého cíle, ke kterému je třeba hledat cestu bez ohledu na národnost, stav a vzdělání. V Klementovi se obě národnosti spojují, aby ukázaly cestu ke společnému cíli, jímž je sám Bůh. Rozšíření redemptoristů na sever od Alp bylo spojeno s provázaností vztahů mezi Čechy, Němci a Poláky. Klement a jeho následovníci tedy svým dílem výrazně přispěli ke spojení mezi těmito národy.⁶¹ Církev svojí snahou o zdůraznění těchto Klementových zásluh (svatořečen roku 1909) však nedokázala zabránit hrůzám přicházející války, vyplývající z nacionalismu, majícího po roce 1848 silnou podporu v evropských národech. Tento nacionalismus vedl k rozpadu rakousko-uherské i německé monarchie na nově vzniklé státy.⁶²

2.2 Vývoj od první světové války do roku 1945

Němci žijící na území Česka respektovali habsburskou monarchii,⁶³ která si dokázala uchovat křesťanský charakter bez ohledu na to, jaké chyby na poli snah

⁵⁶ Srov. KADLEC, J. *Přehled českých církevních dějin*. [Sv.] 1. s. 172. Srov. ČORNEJ, P. *Panovníci českých zemí*. s. 61.

⁵⁷ Srov. KADLEC, Jaroslav. *Přehled českých církevních dějin*. [Sv.] 2. Praha: Zvon, 1991. s. 67.

⁵⁸ Srov. CHROPOVSKÝ, B. et al. *Přehled dějin Československa*. 3. sv. s. 247 - 251.

⁵⁹ Srov. Kastner, Quido. *Osídlování českého pohraničí od května 1945*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1996. s. 8.

⁶⁰ Srov. CHROPOVSKÝ, B. et al. *Přehled dějin Československa*. 3. sv. s. 460 - 465.

⁶¹ Srov. Kapitola 1.4.

⁶² Srov. BENEŠ, Z. et al. *Rozumět dějinám: vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848-1948*. Praha: Pro Ministerstvo kultury České republiky vydala Gallery, 2002. s. 26 -28.

⁶³ Srov. KVIRENC, J. a KUNSTOVÁ, E. *České dějiny do roku 1914: historie v dokumentech*. Vyd. 1. Liberec: Dialog, 2006. s. 190.

o uchování křesťanských ideálů mocnářství udělalo. První světová válka a následný vývoj však přinesly zásadní změny do života tohoto národa. Válečné útrapy a strádání vystřídal nová situace života v Československé republice.⁶⁴ V té se Němci už nebyli ochotni smířit s odklonem od tradičních křesťanských hodnot ve spojení se ztrátou postavení privilegovaného národa.⁶⁵ Tyto nové skutečnosti vedly k pocitu frustrace a snahám o odtržení. Jinak řečeno - život v soustátí po boku podobně smýšlejících Rakušanů jim zaručoval určitou národní identitu, kterou v nově vzniklém státě vnímali jako ohroženou.⁶⁶

Je třeba přiznat, že obě strany měly radikální a smířlivé zastánce. Ti, kteří na obou stranách smýšleli demokraticky, byli smířliví a ti s radikálními postoji směřovali k totalitnímu nacionalismu nebo komunismu. Nezvládnutí extrémních postojů v Německu, Rakousku a u sudetských Němců vedlo k Mnichovu⁶⁷, který byl předvečerem druhé světové války.⁶⁸

V období takto vyhocený vztahů se roku 1929 v Tasovicích podařilo redemptoristům (karlovarská viceprovincie)⁶⁹ získat rodný dům svatého Klementa, který se rozhodli upravit na kostel (se zachováním světcovy rodné světnice) s přilehlým klášterem. Klášterní kostel byl slavnostně vysvěcen 8. října 1933 za hojné účasti 15 tisíc lidí. Tato událost byla významnou oslavou nejslavnějšího tasovického rodáka, kterým se svatý Klement bezpochybně stal. Kostel slavnostně vysvětil brněnský biskup Josef Kupka⁷⁰. To co nelze jednoznačně doložit je česko-německý charakter této slavnosti, protože s takovéto masové účasti ho lze jen pouze odvozovat.⁷¹

⁶⁴ Původní snahy o vznik velkoněmecké říše bez Slovanů selhaly. Srov. BENEŠ, Z. et al. *Rozumět dějinám*. s. 28 - 29.

⁶⁵ Srov. ŠEBEK, J. *Od konfliktu ke smíření: česko-německé vztahy ve 20. století očima katolické církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. s. 23 – 40.

⁶⁶ Srov. ZIMMERMANN, H D. *Dějinné sousedství Čechů a Němců*. 1. české vyd. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 2012. s. 183 – 198.

⁶⁷ Mnichovská dohoda ze dne 30. 9. 1938 je smlouvou mezi Německem, Francií Velkou Británií a Itálií o odstoupení části území Československa Německé říši. Srov. Srov. BENEŠ, Z. et al. *Rozumět dějinám*. s. 110 – 113.

⁶⁸ Srov. tamtéž, s. 199 – 206.

⁶⁹ Srov. ZEMÁNEK, J. *Dějiny pražské provincie*. 1. vyd. Svatá Hora: Alfí, 2001 s. 24.

⁷⁰ Josef Kupka (1862 – 1941) po studiu roku 1884 přijal kněžské svěcení. Působil v Moravských Budějovicích, Mohelně a Hustopečích. Roku 1924 přijal biskupské svěcení. Roku 1931 byl jmenován sídelním biskupem v Brně. BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ, *Brněnský biskupové*. [online] 2014 [citováno 22. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.biskupstvi.cz/brnensti-biskupove#11>

⁷¹ Srov. LIDOVÉ MISIE – DUCHOVNÍ OBNOVA CELÝCH FARNOSTÍ, *Svatoklementská stezka: stanoviště č. 9*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://lidovemisie.cz/cs/st-clemens/virtualni-galerie/turisticko-naucna-stezka/stezka-9>

Prameny dokládající uctívání svatého Klementa společnými poutěmi do roku 1945 se nedochovaly, anebo jsou nesdačno dostupné.⁷² Tasovice samotné byly výhradně osídlené německým obyvatelstvem. Naproti tomu je možné doložit, jak byla úcta ke svatému Klementu šířena na území Československa, protože redemptoristé při misiích rozšiřovali tuto úctu. Výčet počtu exercicií, konaných mezi lety 1930 a 1937, dokazuje, že redemptoristé takto působili mezi českým i německým obyvatelstvem.⁷³

Oba národy se ale nedokázaly vyrovnat s vyhrocením vzájemných vztahů, umocněných hospodářskou krizí z roku 1929.⁷⁴ Nedokázaly překonat krizi, přestože spolu vzájemně žily téměř 800 let.⁷⁵ Počáteční neochota Československého státu poskytnout německému obyvatelstvu ve většinově jimi osídlených oblastech autonomii z důvodu obavy ze snah o přičlenění k Rakousku nebo Německu nakonec paradoxně radikalizovala snahy po odtržení.⁷⁶ Radikální sudetoněmecká strana SdP (Sudetendeutsche Partei) pod vedením Konráda Henleina⁷⁷ v tomto úzce spolupracovala s vládou nacistického Německa. Všechny pozdější snahy československé vlády o udržení klidu zbraní byly bourány novými požadavky a sabotážními akcemi za jediným účelem likvidace Československa.⁷⁸

Snaha prezidenta Beneše vyjít vstříc sudetoněmeckým požadavkům podáním návrhu na osamostatnění části území s většinovým německým obyvatelstvem už nedokázala zvrátit původní Hitlerův a Henleinův záměr o sjednocení těchto oblastí s německou říší.⁷⁹ Mezinárodní legitimitu tomuto odtržení dal již zmíněný Mnichov ze dne 30. 9. 1938. Odsun českého obyvatelstva z pohraničí, spojený s následným rozpadem Československa a obsazením německými vojsky ve dnech 14. – 16. 3. 1939, rozvrátilo vztahy Čechů k Němcům na desetiletí. Po zahájení druhé světové války se

⁷² Farní kronika do roku 1945 je psaná německým švabachem. Nyní je uložena v biskupském archivu. Náznak společných poutí je v brožurce částečně mapující výstavbu klášterního kostela. Srov. GROZ, J a PORK-SCHAUER, H. *Kostel sv. Klementa M. Hofbauera v Tasovicích*. Geislingen: Landschaftsrat, 1999. s. 2.

⁷³ Srov. SUCHOMEL, F A a KORVAS, O M. *Duchovní zátiší: kniha o exerciciích doma i v cizině*. V Plzni: B. Kumpel, 1938. s. 155 - 259.

⁷⁴ Společenská, kulturní i hospodářská činnost obou národů byla od sebe hodně oddělena. Srov. BENEŠ, Z. et al. *Rozumět dějinám*. s. 102 – 104.

⁷⁵ Více informací o počátku soužití mezi Čechy a Němci v poznámce 50.

⁷⁶ Srov. BENEŠ, Z. et al. *Rozumět dějinám*. s. 75 - 80.

⁷⁷ Konrád Henlein (1898 – 1945) byl bankovní úředník. Aktivně se účastnil v sudetoněmeckých krajanských spolicích. V roce 1933 zakládá Sudetoněmeckou stranu: „Sudetendeutsche Partei“ – SdP. Po roce 1937 se stal radikálním zastáncem nacismu. V roce 1945 v zajetí páchá sebevraždu. LIBRI, *Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století - Henlein Konrad*. [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: <http://libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=5&name=HENLEIN+KONRAD>

⁷⁸ Srov. BENEŠ, Z. et al. *Rozumět dějinám*. s. 88 – 93.

⁷⁹ Srov. tamtéž. s. 102 – 107.

útrapy českého obyvatelstva znásobily a to především po období heydrichiády v roce 1942. Je jistě nutné přiznat, že ne všechny skupiny německého obyvatelstva s touto nacionální politikou souhlasily, a proto také za svůj názor byly pronásledovány.⁸⁰

Situace sudetských Němců a nových německých osídlenců z německého vnitrozemí se začala výrazně zhoršovat ke konci roku 1944 s blížící se válečnou frontou. Nyní bylo zcela jasné, že naděje spojené se sudetoněmeckou stranou pod vedením Konráda Henleina, byly liché. Proudící přívaly německých uprchlíků z ruské fronty dávaly poznat, jaký bude nastávající osud sudetských Němců.⁸¹

V závěru druhé světové války a v období těsně po ní se udály v Tasovicích a nedalekém okolí dvě velmi důležité události, které, ač jen na místní úrovni, významně ovlivnily česko-německé vztahy.

První událostí byly okolnosti sabotáže vedené sympatizanty s německým hnutím Verwolf v době mezi přechodem válečné fronty a odsunem německého obyvatelstva. Dne 15. června na tajené schůzce v blízkosti řeky Dyje u obce Křidlůvky (asi deset kilometrů od Tasovic) se vytvořila odbojová skupina asi 16 mladíků z podnětu radikálně nacionalisticky smýšlejících členů Verwolfu S. Obrmanna a W. Kohlbergera. Takto utvořená skupina měla pomáhat ve snaze o očištění německého pohraničí od Čechů osídlujících pohraničí a Rusů, kteří zde byli pro udržení pořádku. Oba tito muži začali podněcovat tuto činnost na základě falešných informací o vojenské podpoře Spojených států amerických německým občanů žijících v pohraničí. Toto tvrzení se opíralo o veřejně známé problémy ve vztazích vítězných mocností Ruska a USA.⁸²

Takto došlo k požáru rodinného domu v Krhovicích (asi tři kilometry od Tasovic) nově obývaného panem J. Paulenkou,⁸³ při kterém měli být čeští novoosídlenci provádějící hašení domu zmasakrováni střelbou. Již zmíněná sabotáž se povedla jen zčásti, protože někteří aktéři byli večer před akcí na tajné schůzce zpozorováni a nenápadně vyslechnuti neznámými novoosídlenci, kteří ihned o obsahu vyslechnutého

⁸⁰ Srov. tamtéž. s. 164 – 173.

⁸¹ Srov. BENEŠ, Z. et al. *Rozumět dějinám*. s. 148 – 149.

⁸² Srov. MARKEL, M. *Vysídlení Němců z jižní Moravy*. Brno: Vojenská akademie, 2002. s. 65 – 67. Srov. Státní okresní archiv Znojmo, Fond Z/ONV – II. Oddíl vyšetřování národní komise, karton 23/19/1946, *Zpráva Národní bezpečnosti stanice Jaroslavice č. j. 76-82/45 ze dne 1. 8. 1945*
Srov. Archiv bezpečnostních složek Kanice, Fond: *Sborník Archivu bezpečnostních složek*. Praha: Archiv bezpečnostních složek, číslo 10, ročník 2012. s. 85 – 123. KOC, K.. *Obnovení a činnost orgánů bezpečnosti v pohraničí znojemského okresu*

⁸³ O požáru se zmiňuje i farní kronika psaná od roku 1945, ale je zde naznačena i jiná. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 2 – 3.

rozhovoru informovali Stanici národní bezpečnosti v Hodonicích (tato obec je dnes prakticky spojena s Tasovicemi). Ihned po oznámení došlo k zatčení části této skupiny a tím se předešlo již zmíněnému plánovanému masakru. Dodnes není zcela prokázáno, zda by tato skupina byla schopna tento hrůzný čin naplnit bezezbytku a jestli i ten požár nakonec nebyl založen jen pro urychlení odsunu ze strany Státní bezpečnosti.

To, co celou tuto událost staví do úplně jiného světla, je příklad opačného přístupu k této akci ze strany německé rodiny⁸⁴ žijící v Hodonicích na rodinném domu číslo 44, který nově osídlil pan T. Procházka. Tato rodina nesouhlasila se sabotáží⁸⁵, vedené proti Čechům, a proto tajně⁸⁶ informovala rodinu pana Procházky a upozornila ho, aby se v žádném případě neúčastnil hašení požáru v Krhovicích z důvodu ohrožení vlastního života. Tato událost je dosvědčena panem J. Procházkou (syn T. Procházky).⁸⁷

Druhou událostí byla nová situace, ve které se ocitly oba národy. Nově příchozí čeští osídlenci s původním německým obyvatelstvem společně žili, pracovali i slavili mše svaté. Ve společně obývaných domech se neprojevovaly zásadní neshody (v samotných Tasovicích není zmapován žádný násilný čin proti později odsunovaným německým obyvatelům). Určité napětí působila pouze nejistota ztráty zázemí ze strany Němců. Při samotném odsunu České rodiny poskytly 120 povozů na transport.⁸⁸ Tasovice se tak staly svědkem toho, že oba národy, pokud jim není podsouvána falešná ideologická představa, mohou vedle sebe žít.

Ironií dějin je, že o odsunu německého obyvatelstva bylo rozhodnuto o dva roky dříve.⁸⁹ Hrůzy války v jistém ohledu poznamenaly i hrůzy odsunu německého obyvatelstva. Urychlený odsun, z důvodu již zmíněné a z části realizované sabotáže, nebyl projevem nepřátelství, ale jen naplnění toho, co bylo nezvratné. Tito odsunutí spoluobčané opouštěli vlast, která k nim ztratila důvěru za jejich nevěru a zradu.

⁸⁴ Jméno této rodiny se mi nepodařilo zjistit.

⁸⁵ Německé obyvatelstvo bylo informováno o plánovaném požáru spojeném se střelbou do Čechů.

⁸⁶ Z důvodu ohrožení vlastní bezpečnosti ze strany sabotážníků.

⁸⁷ Osobní rozhovor s Josefem Procházkou (nar. 1925) ze dne 28. 12. 2012.

⁸⁸ Srov. Farní úřad Tasovice, Paměti farnosti Tasovické. s. 2 – 3.

⁸⁹ Dne 14. 12. 1943 předložil E. Beneš v Moskvě ministru zahraničí Sovětského svazu V. M. Molotovovi „Memoranda československé vlády o vystěhování Němců z ČSR po válce“, se kterými Sovětský svaz předběžně souhlasil a považoval je za základ jednání mezi Československem a Sovětským svazem v období roku 1945. Srov. *Historie a vojenství: Neznámé dokumenty z Benešovy cesty do Moskvy v roce 1943. (Časopis Historického ústavu Armády ČR)*. Praha: Naše vojsko, 1952- číslo 5, ročník 1992, s. 159.

2.3 Vývoj v období po odsunu v roce 1945 do pádu komunismu v roce 1989

Po té, co faru, obec i klášter v Tasovicích opustili Němci (v obci zůstali pouze dvě přestárlé osoby, jedna smíšená rodina a v klášteře český redemptorista, bratr Pankrác⁹⁰) nastává pozvolná obnova duchovního života farnosti. To, jak probíhal život ve farnosti, lze posoudit ze zmínek o dojíždění kněze. Nejprve dojížděli dominikáni ze Znojma a později do farnosti nastoupil 28. srpna 1945 jako farář dosavadní kaplan v Modřicích, Leo Stýblo.⁹¹ Ve farnosti v průběhu prvních dvou let po válce bylo uděleno brněnským biskupem Karlem Skoupým⁹² biřmování, dále se postupně podařilo získat zpět a nově doplnit některé zvony. Při těchto příležitostech byly slaveny bohoslužby, u kterých sice není doložena úcta ke svatému Klementovi, ale z některých náznaků to lze odvodit.⁹³

Komunita v klášteře se podařila udržet, protože německé redemptoristy ještě v průběhu roku 1945 nahradili čeští bratři Miroslav Sedláček, CSsR⁹⁴ a Bohumil Landsman, CSsR.⁹⁵ Redemptoristé při poválečné obnově pomáhali s duchovní správou, zvláště v obci Krhovice (bratr Pankrác ještě v prosinci roku 1945 odchází do brněnské komunity)⁹⁶ až do roku 1950, kdy v noci ze 13. na 14. dubna museli opustit klášter za asistence Sboru národní bezpečnosti⁹⁷. Z budovy kláštera se později staly obecní jesle a klášterní kostel byl přidělen k farní správě.⁹⁸

⁹⁰ Informace o pobytu bratra Pankráce je pouze z farní kroniky, protože se mi nepodařila jinak potvrdit.

⁹¹ Leo Stýblo (1919 - ?) jako kněz působil v Modřicích a Tasovicích. Po odchodu z kněžství na vlastní žádost působí v civilním povolání. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*, s. 2 -3. Srov. Diecézní archiv Biskupství brněnského, Fond: *Biskupská konsistoř Brno*, inv. č.10 509, sg. S 1481, kart. 2 395 - *Leo Stýblo*.

⁹² Karel Skoupý (1886 – 1972) po studiu přijal roku 1911 kněžské svěcení a jako kněz začíná působit v Dyjácovicích. Vyučoval na bohovědném učilišti. Biskupské svěcení přijal v roce 1946 jako sídelní biskup brněnský. Od roku 1953 do 1968 žil v internaci. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, 40. výročí úmrtí biskupa Karla Skoupého. [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/40-vyroci-umrti-biskupa-karla-skoupeho/>

⁹³ Kázání při slavnostních bohoslužbách instalování zvonů měl redemptorista B. Landsman. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*, s. 5 –7.

⁹⁴ Miroslav Sedláček, CSsR (1911 – 1991) na studiích roku 1933 vstupuje do řádu redemptoristů. Roku 1940 přijímá kněžské svěcení a působí v Brně a Tasovicích. Po roce 1950 odchází pracovat do civilu a teprve až od roku 1968 působí jako pomocný kněz v Praze. V roce 1990 přichází na Svatou Horu, kde o rok později umírá. Srov. Diecézní archiv Biskupství brněnského, Fond: *Biskupská konsistoř Brno*, inv. č. 9 257, sg. R 184, kart. 2 159 – *Redemptoristé*.

⁹⁵ Bohumil Landsman, CSsR (1961 – 1984) na studiích vstoupil do řádu redemptoristů. Po studiu roku 1941 přijal kněžské svěcení v Praze. Působil na Svaté Hoře, ve Staré Boleslavi, Tasovicích, Filipovicích, Litoměřicích i Klášterci nad Ohří. Srov. Diecézní archiv Biskupství brněnského, Fond: *Biskupská konsistoř Brno*, inv. č. 9 257, sg. R 184, kart. 2 159 – *Redemptoristé*.

⁹⁶ Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*, s. 4 - 5.

⁹⁷ Vše probíhalo v rámci akce „K“, která byla vedena proti řeholním společenstvím za účelem násilného odvezení a internace. Srov. VAŠKO, Václav. *Neumlčená: kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1990. 2. sv. s. 149 -164.

⁹⁸ Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*, s. 26 .

Úcta ke svatému Klementovi, spojená s každoroční březnovou poutí připomínající světcovo úmrtí, je doložena od roku 1946. Na každoroční poutní mši svatou ke sv. Klementu se od počátku sjížděli jen farníci z blízkého okolí, a to především ze Znojma.⁹⁹

Po odchodu faráře Miroslava Stýbla v roce 1947 nastoupil do farnosti jako administrátor František Parolek¹⁰⁰, který zde působil až do roku 1959¹⁰¹. Za jeho působení se podařilo ve spolupráci s farníky, v době politicky velmi nejisté, vybudovat nemalé dílo jak po stránce duchovní, tak i materiální. Podařilo se mu připravit 140 farníků k biřmování (bylo uděleno ve Znojmě roku 1951) a postupně opravit faru.¹⁰² V roce 1959 jej nahrazuje administrátor Bohuslav Marek¹⁰³, za kterého se začal opravovat farní kostel, ale jinak se od něho mnoho zpráv ze života farnosti nedochovalo¹⁰⁴. Jeho nástupcem se stal roku 1970 otec Josef Groz, CSsR,¹⁰⁵ jako člen řádu redemptoristů, kterému se po 20 letech znovu podařilo v rodišti svatého Klementa alespoň neoficiálně zastoupit tento řád.

Každoroční poutě ke sv. Klementovi se obdobně opakovaly až do roku 1989, který byl výročním, protože připomínal 80 let od svatořečení. Tento významný rok byl také součástí desetileté duchovní obnovy¹⁰⁶, kterou vyhlásil arcibiskup František

⁹⁹ Návštěvy německých starousedlíků byly možné až po roce 1968. Rodiny, které udržovaly dobré vztahy před odsunem, tak mohly tyto vztahy dále rozvíjet. Při oněch návštěvách původních německých obyvatel byl tajně umožněn vstup do kostela spojený s uctěním svatého Klementa. Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení Klementa Marie Hofbauera (Dvořáka) v Tasovicích u Znojma roku 2009*. Tasovice u Znojma: Jiří Šindelář, 2009. s. 18.

¹⁰⁰ František Parolek (1920 – 1996) po přijetí kněžství začíná působit v Tasovicích jako administrátor a od roku 1951 jako farář. V roce 1959 odchází působit do farnosti Cvrčovice u Pohořelic. Srov. Diecézní archiv Biskupství brněnského, Fond: *Biskupská konsistoř Brno*: inv. č. 9 078, sg. P 855, kart. 2 116 – *František Parolek*. Fond: *Biskupská konsistoř Brno*: inv. č. 16 532, kart. 5 320 – *František Parolek*.

¹⁰¹ Na vlastní žádost odchází k 30. srpnu 1970, po dvaceti letech působení v pohraničí, do vnitrozemí. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 42.

¹⁰² Srov. tamtéž, s. 27 – 40.

¹⁰³ Bohuslav Marek (1922 – 1999) jako kněz byl v roce 1950 internován na Želivě. Poté působil v Lednici a od roku 1959 v Tasovicích. V roce 1970 odchází na vlastní žádost z pohraničí. Nadále působí ve farnosti Jámy. Diecézní archiv Biskupství brněnského, Fond: *Biskupská konsistoř Brno*: inv. č. 16 438, kart. 5 315 – *Marek Bohuslav*. Fond: *Biskupská konsistoř Brno*: inv. č. 8 002, sg. M 706, kart. 1 955 – *Bohuslav Marek*.

¹⁰⁴ Farní kronika byla ukrytá a zápisy do ní prováděl až Josef Groz CSsR. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 41.

¹⁰⁵ Josef Groz, CSsR (1927 – 2004) člen řádu redemptoristů. Kněžství přijal v roce 1969. Jako kněz působil v Lomnici u Tišnova a o rok později v Tasovicích. Roku 1999 byl zvolen provinciálem redemptoristů v ČR. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 41 – 42. Srov. ENCYKLOPEDIJE DĚJIN MĚSTA BRNA, P. *Josef Groz*. [online] 2012 [citováno 27. 4. 2014]. Dostupné na: http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15591

¹⁰⁶ Po období normalizace byla církev hodně hlídána, aby nepůsobila proti režimu. Církev tak částečně svobodně působila jen ve skrytosti jako podzemní hnutí. Zlomem ve veřejném projevu odporu se stal rok 1985. Při slavení jedenáctistého výročí úmrtí svatého Metoděje na Velehradě 7. července 1985

kardinál Tomášek¹⁰⁷. Rok 1989 byl druhým v pořadí připomínajícím víru v moderním světě s důrazem na osobnosti sv. Klementa Maria Hofbauera a Jana Nepomuka Neumanna.¹⁰⁸

Události od počátku roku 1989 dávaly najevo, že se společnost proměnila. Potlačení pokojného uctění Palachova týdně státní mocí vyvolalo veřejnou reakci arcibiskupa Františka kardinála Tomáška, která nenechala nikoho na pochybách, že nastávají změny.¹⁰⁹ V Tasovicích v průběhu tohoto roku proběhlo několik poutí, o nichž otec Josef Groz CSsR, hovoří takto: „*Od jara až do podzimu přijížděli autobusové zájezdy poutníků, v sobotu a případně v neděli, aby se u nás podpořili ve víře*“.¹¹⁰ Vrcholem roku 1989 se stala slavnost svatořečení Anežky České v Římě za účasti deseti tisíc českých a slovenských poutníků, která předznamenala i změny v politickém uspořádání Československého státu.¹¹¹

Na německé straně už 13. 1. 1946 vzniklo sdružení Ackermann – Gemeinde. Na počátku celého snažení stála modlitba díky, přiznání vlastní viny a naplnění vírou v Boží prozřetelnost. Tři představitelé, do té doby existujících křesťanských sdružení, se spojili za účelem pomoci německým vyhnancům na území Rakouska a Německa. Cíle sdružení dávaly poznat, že východiskem tohoto jednání byla víra spojená s aktivní účastí na církevním a politickém životě. Dále to bylo přihlášení se ke kultuře a historickým hodnotám, vycházejícím z tradic českých zemí, ve spojení se snahou o smíření s východními sousedy. V neposlední řadě mezi cíle patřila podpora lidských práv s důrazem ke sjednocení Evropy na federativním základě respektujícím právo na

došlo k tak masivnímu odporu proti režimu, že to zaskočilo i tehdejší představitele komunistického režimu. Další velmi důležitou událostí byla veřejná petice Augustina Navrátila pod názvem „*Charta československých věřících*“, jež získala veřejnou podporu po té, co ji v lednu 1988 podepsal i arcibiskup kardinál František Tomášek s výzvou k věřícím za její podepsání. Na tento vývoj navazovalo i desetiletí duchovní obnovy, jako příprava na oslavy 1000. výročí úmrtí svatého Vojtěcha. Srov. SVOBODA, B. *Na straně národa: kardinál František Tomášek v zápase s komunistickým režimem (1965-1989)*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2006. S 166 - 167.

¹⁰⁷ František Tomášek (1899 – 1992) roku 1922 přijal kněžské svěcení. Roku 1938 byl promován na doktora teologie. Roku 1949 přijímá biskupské svěcení jako sídelní biskup olomoucký. V roce 1950 byl internován na Želivě. Roku 1962 se účastnil II. vatikánského koncilu. Od roku 1965 byl jmenován administrátorem pražské arcidiecéze a roku 1976 byl jmenován kardinálem a krátce na to arcibiskupem pražským. Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Výročí úmrtí kardinála Františka Tomáška*. [online] 2014 [citováno 27. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/lide-a-udalosti/vyroci-umrti-kardinala-frantiska-tomaska/>

¹⁰⁸ Srov. SVOBODA, B. *Na straně národa*. s. 168 - 172.

¹⁰⁹ Svými dopisy dal veřejně najevo nesouhlas s tímto postupem a odvaha, se kterou to udělal, překvapila i tehdejší komunistické představitele. Srov. tamtéž, s. 181 – 186.

¹¹⁰ Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 47.

¹¹¹ Srov. SVOBODA, B. *Na straně národa*. s. 205 – 211.

sebeurčení. Prostředkem k naplnění cílů měla být duchovní i materiální pomoc potřebným se zaměřením na celosvětovou solidaritu.¹¹²

Toto křesťanské hnutí pomohlo věřícím Němcům otevřeně si přiznat vlastní chyby v postoji vůči Československu před Mnichovem a dalo jasné cíle. Následný vývoj postupně otupil ostré hrany výčitek a až 40letý odstup dal Čechům a Němcům naději na smíření. Dále se ukázalo, že pro naplnění snah o usmíření je důležité osobní setkávání mezi oběma národy. Společně prožité slavnosti oslavující sv. Klementa se postupně začaly stávat tímto prostorem pro setkání přinášející usmíření, a to nejen v našem regionu.

2.4 Vývoj ve svobodné společnosti po roce 1989

Velmi významným gestem se v tomto ohledu stal v prosinci roku 1989 omluvný dopis prezidenta Václava Havla odeslaný tehdejšímu německému prezidentovi Richardu von Weizsäckerovi.¹¹³ Na to navazovala prohlášení arcibiskupa Františka kardinála Tomáška, Ackermann – Gemeinde, německých biskupů a českých a slovenských biskupů.¹¹⁴

Vývoj po roce 1989 v Československu zcela zastínil arcibiskupem Františkem kardinálem Tomáškem vyhlášenou duchovní obnovu. První dva roky desetiletí duchovní obnovy byly významné, ale později se zájem věřících zaměřil na politické změny.¹¹⁵

Po roce 1989 byl klášter i kostel svatého Klementa redemptoristům vrácen.¹¹⁶ Život ve svobodné společnosti umožnil i novou příhraniční spolupráci. Němečtí

¹¹² Ackermann – Gemeinde založili Franz Haibach ze sudetoněmeckého sdružení pečujícího o mládež, Hans Schütz zastupujícím křesťanské odbory a p. Paulus Sladek pečující o studenty a akademiky. V roce 1970 vyhlásil cíle sdružení spolkový předseda Ackermann – Gemeinde Prof. Josef Sting na celoněmeckém setkání „akce Mladých“, která je součástí Ackermann – Gemeinde. Srov. OLBERT, F. ed. *Cesta ke smíření: sdružení sudetoněmeckých katolíků Ackermann-Gemeinde: dokumenty 1948-1991*. 1. vyd. Praha: ISE, 1992. s. 8 – 10.

¹¹³ Na tento projev omluvy v naší společnosti existují rozporuplné reakce, a proto je nabízím k porovnání. Srov. OLBERT, F. ed. *Cesta ke smíření*. s. 74 – 75. Srov. ČESKÉ NÁRODNÍ LISTY, *Václav Havel a ideál demokracie, Havel – přítel Německa: Z projevů V. Havla*. [online] 2014 [citováno 14. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.ceskenarodnilisty.cz/clanky/Havel.htm>

¹¹⁴ Tato prohlášení byla otevřeným přijetím nabízeného vzájemného usmíření. Srov. OLBERT, F. ed. *Cesta ke smíření*. s. 74 – 85.

¹¹⁵ Srov. SVOBODA, B. *Na straně národa*. s. 167.

¹¹⁶ Klášter byl vrácen v roce 1990, ale ještě nebyla zcela jasná budoucnost jeslí, které v klášteře provozovala obec. Ty však po dvou měsících od vrácení kláštera obec sama uzavřela. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 50.

poutníci, proudící ke svatému Klementu, tak mohli přicházet bez obav a z malých skupin přijíždějících před rokem 1989 se stávaly pravidelně přijíždějící autobusy, jež vždy v sobotu dopoledne přivázely poutníky, kteří si před odpolední společnou slavností ke svatému Klementu vždy procházeli a prohlíželi obec, případně navštívili rodinné domy, odkud pocházeli.

Mše svaté probíhaly za společné účasti s místními farníky.¹¹⁷

Po roce 1989 se také podařilo znovu obnovit společné příhraniční poutě u Svatého kamene (poutní místo na rakouské straně hranice nedaleko obce Hnanice, asi 12 km od Znojma).¹¹⁸ Toto poutní setkávání se stalo základem pro pozdější vytvoření pěší poutě z Zwingendorfu do Tasovic, organizované panem Adolfem Heiderem¹¹⁹ a její následnou proměnu v dnešní poutní Svatoklementsou stezku.

Jak již bylo zmíněno, po roce 1989 byl klášter vrácen redemptoristům a snaha znovu oživit činnosti této kongregace v Tasovicích nabyla reálného rysu v roce 1994. Tohoto roku se podařilo otevřít noviciát s nově příchozími čtyřmi čekateli a Jsefu Grozovi, CSsR byl dán na výpomoc spolubratr Miroslav Kadlec, CSsR¹²⁰ jako kaplan, aby sám mohl vést noviciát. Do správy farnosti byl po krátké době, místo Miroslava Kadlece, CSsR, povolán polský redemptorista, Miroslav Edward Jesel, CSsR¹²¹. Tato změna byla základem pro nastávající proměnu poutní slavnosti.

Kaplan Miroslava Jesela, CSsR a jeho spolupracovníky z řad farníků napadlo přetvořit čistě místní pouť k výročí úmrtí svatého Klementa konanou 15. března na pekařskou pouť (nejdříve zvanou „pouť chleba“), jež se zanedlouho stala také

¹¹⁷ O těchto událostech svědčí rozhovor s dnešním starostou obce Tasovice Josefem Sabáčkem. Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení*. s. 18 - 19.

¹¹⁸ Na tomto nenápadném, ale významném poutním místě se už v roce 1988 zrodila myšlenky společné modlitby na hranicích. První rok se zde mohli sejít jen poutníci z Rakouska, ale už v letech následujících to byli i poutníci z Česka. Iniciátorem „Modliteb na hranicích“ bylo Katolické hnutí mužů děkanátu Retz. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 61.

¹¹⁹ Adolf Heider (nar. 1930) je původním povoláním státní úředník a pracoval ve Vídni, toho času penzionován. Momentálně bydlí v obci Zwingendorf a svým úsilím při organizování příhraničních poutí velmi významně přispívá k vzájemnému dialogu mezi Čechy a Němci.

¹²⁰ Miroslav Kadlec (nar. 1965) člen řádu redemptoristů. V roce 1991 přijal kněžské svěcení a poté působil ve Frýdku a Tasovicích. Dnes zastává funkci děkana v Jeseníku a faráře ve Vidnavě. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 50 – 51. Srov. DIECÉZE OSTRAVSKO – OPAVSKÁ, P. *Mgr. Miroslav Kadlec*. [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.doo.cz/diecezni-katalog.html?jmeno=8852>

¹²¹ Miroslaw Jesel, CSsR (nar. 1969) člen řádu redemptoristů. V roce 1994 přijal kněžské svěcení a poté začal působit v Tasovicích jako kaplan a později jako farář. Od roku 2003 odchází doplnit komunitu redemptoristů do Frýdku. Dnes působí ve farnosti Morávka jako farář. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 50 – 51. Srov. DIECÉZE OSTRAVSKO – OPAVSKÁ, P. *Mgr. Miroslaw Edward Jesel, CSsR*. Srov. [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.doo.cz/diecezni-katalog.html?jmeno=8878>

mezinárodní poutí. Miroslav Jesel, CSsR získal v rodném Polsku kontakty na cech pekařů, kteří jsou ctiteli sv. Klementa. Tito varšavští pekaři uvítali pozvání na tuto pouť a nabídli se, že se sebou přivezou i mnohé pekařské výrobky k pohoštění poutníků.¹²² To vše ale mělo přijít postupně a nenuceně. Dokonce se dá hovořit o určitém nazrání.

Komunita redemptoristů se začala pomalu rozrůstat, a proto v roce 1996 byli do noviciátu přijati dva noví čekatelé¹²³ a jako výpomocný duchovní byl z polské komunity redemptoristů povolán otec Tomasz Waścinski, CSsR¹²⁴. V roce 1997 dochází k velkým změnám v komunitě, neboť nemohl být otevřen noviciát z důvodu nezájmu nových čekatelů do této kongregace. Po zvolení za provinciála české provincie redemptoristů odchází Josef Groz, CSsR na Svatou Horu u Příbrami. Tomasz Waścinski, CSsR do Frýdku-Místku (poutní místo, které redemptoristé mají ve správě). Pro zachování komunity v Tasovicích doplňuje Miroslava Jesela, CSsR bratr Janusz Střidmický¹²⁵ a od roku 1999 přichází na výpomoc Stanislav Muzikář, CSsR¹²⁶. Ve Stanislavu Muzikářovi, CSsR přichází velká posila především pro práci s německými poutníky, protože se narodil v pohraničí a od dětství se učil oba jazyky.

Rok 2000 se stal dalším významným krokem na cestě proměny vztahu mezi Čechy a Němci, ale i k rozvoji společné úcty ke svatému Klementovi. Oslavy 180. výročí úmrtí tohoto světce konané 15. března se účastnili českobudějovický biskup Antonín Liška, CSsR,¹²⁷ generální vikář brněnské diecéze Jiří Mikulášek,¹²⁸ a český

¹²² Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení*. s. 27 - 28.

¹²³ Jedním z noviců byl i později na kněze vysvěcený Jiří Šindelář, CSsR, který je dnes představeným komunity redemptoristů v Tasovicích.

¹²⁴ Tomasz Waścinski, CSsR (nar. 1968) člen řádu redemptoristů. V roce 1995 přijal kněžské svěcení a od roku 1996 působil v Tasovicích jako pomocný kněz. Od roku 1997 působí ve Frýdku a později na Svaté Hoře. V roce 2002 začíná působit společně s Jiřím Šindelářem, CSsR ve skupině určené pro farní misie. V současnosti společně s prací v misijní skupině vykonává funkci faráře v Tasovicích. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 55 – 59. Klášter redemptoristů, *Adresář členů a katalog klášterů k 1. 4. 2010*.

¹²⁵ Janusz Střidmický (nar. 1950) po noviciátu a složení prvních slibů v roce 1995 působí v Tasovicích a později ve Frýdku. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 51 -56.

¹²⁶ Stanislav Muzikář (nar. 1932) člen řádu redemptoristů. V roce 1973 přijal kněžské svěcení, jako kněz působil v okolí Karlových Varů a od roku 1999 v Tasovicích. V současnosti zastává funkci výpomocného duchovního na Svaté Hoře u Příbrami. Srov. 64 – 89. Srov. Klášter redemptoristů, *Adresář členů a katalog klášterů k 1. 4. 2010*.

¹²⁷ Antonín Liška, CSsR (1924 – 2003) členem řádu redemptoristů. V roce 1950 byl se svými spolubratry internován na Králíkách. V roce 1951 byl tajně vysvěcen na kněze. Jako duchovní mohl působit až od roku 1971, jako kněz působí v Poříčí nad Sázavou. Roku 1988 byl vysvěcen na biskupa a od roku 1991 se stal sídelním biskupem českobudějovické diecéze. Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERNCE, *Biskup Antonín Liška zemřel*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/biskup-antonin-li-ka-zemrel/>

¹²⁸ Jiří Mikulášek (nar. 1942) po studiu a civilním zaměstnání přijal roku 1973 kněžské svěcení a působil ve farnostech Jedovnice, Ostrov u Macochy, Blansko, Hovorany, Brno-dóm. Od roku 1992 je generálním vikářem brněnské diecéze. Roku 2000 byl jmenován prelátem. Srov. TISKOVÉ

provinciál redemptoristů Jan Zemánek, CSsR.¹²⁹ Pout' se konala za mnohé účasti poutníků nejen z blízkého okolí, ale i Kyjovska.

Dne 16. září 2000 se sešli na pravidelnou slavnost němečtí starousedlíci, tentokrát v hodonickém kostele sv. Jakuba Staršího za účasti 70 poutníků a ve společenství s místními farníky vedl eucharistickou bohoslužbu Stanislav Muzikář, CSsR. Tato mše svatá nebyla sloužena v Tasovicích, protože v odpoledních hodinách do obce přijel biskup Vojtěch Cikrle¹³⁰, aby zde udělil svátost biřmování. Ani ne za měsíc se v Tasovicích konala 14. října 2000 pout' vídeňské diecéze. Hlavním celebrantem byl vídeňský arcibiskup Christoph kardinál Schönborn¹³¹ za účasti 50 kněží a asi 800 poutníků. V čele průvodu, který vycházel z kostela svatého Klementa, byly nesený ostatky tohoto světce a celá bohoslužba byla sloužena v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Po mši svaté bylo na místním fotbalovém hřišti přichystáno společné agapé a příležitosti ke sblížení nezůstaly ladem. Moravská pohostinnost a dobré víno jistě zanechaly dobrý dojem při vzpomínkách na oslavu, Tasovice i české obyvatele.¹³²

Teprve nyní byla komunita redemptoristů a farnost alespoň trochu připravena na to, co mělo v nejbližším desetiletí nastat. Rok 2001 byl nejen vstupem do nového století, ale i tisíciletí. To, jak farnost prožívala tento rok, předznamenalo určité zlepšení vztahů mezi Čechy a Němci, ke kterému došlo po vstupu do Evropské unie. Už 25. února 2001 se část farnosti účastnila české mše ve vídeňském kostele Maria am Geatade a tuto mši pro českou komunitu ve Vídni sloužil tasovický farář, Miroslav Jesel,

STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERNCE, *Generální vikář Jiří Mikulášek jubilanem*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/generalni-vikar-jiri-mikulasek-jubilantem/>

¹²⁹ Jan Zemánek (1925 – 2012) člen řádu redemptoristů. Kněžské svěcení přijal v roce 1949. V roce 1950 byl internován na Králíkách. V politickém procesu byl odsouzen a následně vězněn. Propuštěn byl v roce 1965. Jako kněz mohl začít působit až v roce 1969 v Podbořanech a později v Malměřicích u Žatce. Po roce 1990 byl zvolen provinciálem obnoveného řádu redemptoristů v ČR (období 1990 – 1996; 1999 – 2002). Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERNCE, *Zemřel P. Jan Zemánek, osobnost nejen Svaté Hory*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/zemrel-p-jan-zemane-k-osobnost-nejen-svate-hory/>

¹³⁰ Vojtěch Cikrle (nar. 1946) roku 1971 nastoupil na teologická studia do Litoměřic. V roce 1976 přijal kněžské svěcení a jako kněz působí v Jaroměřicích nad Rokytnou, Jihlavě, Znojmě, Slavkově u Brna, Velkých Němčicích a Starkovicích. Od roku 1982 působí v kněžském semináři v Litoměřicích. V roce 1990 přijal biskupské svěcení a stal se sídelním biskupem v brněnské diecézi. Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERNCE, *Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/biskupove/vojtech-cikrle/>

¹³¹ Christoph Maria Michael Hugo Damian Peter Adalbert Schönborn (nar. 1945) člen řádu dominikánů, teolog, filozof a psycholog. Roku 1970 přijal kněžské svěcení a později byl vysvěcen na biskupa. Od roku 1995 působí jako vídeňský arcibiskup a roku 1998 byl jmenován kardinálem. Zastává post předsedy Rakouské biskupské konference. Srov. DATABÁZE KNIH, *Christoph Schönborn*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/christoph-schonborn-20555>

¹³² Srov. Obecní úřad Tasovice, *Kronika obce Tasovice IV.díl*. s. 22. (oddíl 2000 - Církev)

CSsR.¹³³ Tato slavnost byla opět příležitostí ke vzájemným rozhovorům, protože po každé z takovýchto slavností se nabízel prostor k těmto sblížením.

Dne 15. března 2001 se konala tradiční pouť, kde hlavním celebrantem byl znojemský děkan Jindřich Bartoš¹³⁴, mezi poutníky byli také zástupci pekařské rodiny Sobalů z Polska, kteří svými výrobky obohatili společné agapé konané po obřadu. Zájem Poláků o rodiště svatého Klementa natolik vzrostl, že ještě o dva dny později zde byla sloužena mše svatá v polštině a přenášena polským rádiem Mária. Začátkem dubna přijeli poutníci z polské Halenby, jež je rodištěm místního kněze, Miroslava Jesela, CSsR.¹³⁵

Velmi přínosnou slavností pomáhající k česko-německému usmíření bylo slavnostní odhalení sochy svatého Klementa v Kleinhaugsdorfu (rakouská vesnice spojená s hraničním přechodem Hatě u Znojma) spojená se slavnostním obřadem.¹³⁶ Otevřený a také vstřícný postoj místních obyvatel k českým poutníkům napomohl příjemné atmosféře a společné důstojné oslavě.

Dne 20. května 2001 se konala pouť u příležitosti 250. výročí narození svatého Klementa vedená provinciálem redemptoristů Janem Zemánkem, CSsR, na kterou navazovala dne 26. května 2001 pouť pražské diecéze ke svatému Klementu do Tasovic. Dne 27. května 2001 se tasovičtí farníci připojili k pražským poutníkům do Vídně,¹³⁷ kde se v kostele Maria am Geatade konala mše svatá vedená generální vikář pražské arcidiecéze biskupem Jaroslavem Škarvadou.¹³⁸ V měsíci květnu se konala ještě jedna pouť ve Vídni ve stejném kostele, které se také účastnili naši farníci. Tato pouť

¹³³ Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 81. Srov. Obecní úřad Tasovice, *Kronika obce Tasovice IV. díl*. s. 31. (oddíl 2001 - Církev)

¹³⁴ Jindřich Bartoš (nar. 1955) po studiu gymnázia a vojenské službě vstoupil do semináře. Roku 1981 přijal kněžské svěcení a poté působil jako kněz v Brně, Novém Městě na Moravě, Přímětích a Znojmě. Od roku 1990 je znojemským děkanem. TELEVIZE TV-MIS: MULTIMEDIÁLNÍ INTERNETOVÁ SAMOOBSLUHA, *život otce Jindřicha Bartoše*. [online] 2014 [citováno 27. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=2>

¹³⁵ Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 81 – 83.

¹³⁶ Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 83.

¹³⁷ Srov. BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ, *250. výročí narození sv. Klementa Hofbauera*. [online] 2012 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.biskupstvi.cz/2001-03-15-250-vyroci-narozeni-sv-klementa-hofbauera>

¹³⁸ Jaroslav Škarvada (1924 – 2010) po studiu gymnázia se začal připravovat na kněžství. Teologické doktorandské studium dokončil v Římě a roku 1949 přijal kněžské svěcení. Z politických důvodů se nemohl vrátit do vlasti. Od roku 1965 byl sekretářem arcibiskupa Josefa kardinála Berana v Římě. Roku 1983 přijal biskupské svěcení, jako titulární biskup litomyšlský. Po roce 1991 působil v pražské diecézi nejprve jako pomocný biskup a později jako generální vikář. Roku 2002 byl uvolněn ze služby na vlastní žádost. Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERNCE, *Zemřel biskup Jaroslav Škarvada*. [online] 2014 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/lide-a-udalosti/zemrel-biskup-jaroslav-skarvada/>

byla sloužena v českém, německém a francouzském jazyce.¹³⁹ Všichni účastníci tak měli možnost zažít společenství naplněné otevřeností pod ochranou sv. Klementa. Dne 1. července 2001 se konala v kostele svatého Václava ve Znojmě - Louce evropská pouť připomínající 250. výročí¹⁴⁰ narození sv. Klementa. Hlavním celebrantem této slavnosti se stal česko-budějovický biskup Antonín Liška, CSsR.¹⁴¹ Slavnost se stala událostí, která dala najevo, jakou úctu má svatý Klement v obou národech. Hlavní i doprovodný program navštívilo i mnoho nevěřících. **Velmi významným způsobem se do těchto oslav zapojilo i město Znojmo, které nejen poskytlo areál louckého kláštera, ale také pořádalo doprovodný kulturní program.**

Dne 21. 10. 2001 se konala první oficiální Pekařská pouť v Tasovicích (ze začátku nazývaná „pouť chleba“). K polským pekařům se přidala i jedna rodina pekařů z Česka a několik cukrářů. Miroslav Jesel, CSsR to popsal velmi hezky: „*Farní kostel zval nejen množstvím druhů tohoto božího daru, ale také vůní a krásou, která zaplnila celou uličku mezi lavicemi, sotva se dalo projít*“.¹⁴² Když byl 26. 12. 2001 slavnostně ukončen při vánočních obřadech tento jubilejní 250. rok připomínající narození svatého Klementa, nezbývalo nic než zhodnotit, co všechno jsme prožili a zvládli. Svatý Klement byl nejen úctyhodně oslaven, protože v srdcích nás zůstala síla těchto oslav, ale hlavně v průběhu celého roku byla příležitost k přátelským setkáním, na které se s radostí dá nejen vzpomínat.

Oslavy roku svatého Klementa, u příležitosti 250. výročí narození, v Rakousku byly rozčleněny na jednotlivá centra, a to především na Vídeň, Innsbruck a Poysdorf. Centrem oslav ve Vídni se stal dóm svatého Štěpána, kostel Maria am Gestade a kardinálský královský dům.¹⁴³ V době od 2. února až do 26. prosince 2001 tak probíhaly různé liturgické slavnosti, mezinárodní setkání a ostatní kulturní program, jenž se stal příležitostí k různému setkávání a rozvíjení vzájemných vztahů.

Po období výročních oslav se dění ve farnosti soustředilo na pravidelnou březnovou pouť, kterou se v letech 2002 a 2003 podařilo nejen udržet, ale také rozvíjet. Počty pekařů, cukrářů a ostatních poutníků se rozšířily natolik, že se dá tato slavnost nazvat mezinárodní oslavou. Rok 2003 byl pro farnost výjimečný i konáním misíí.

¹³⁹ Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 83 - 84.

¹⁴⁰ Srov. Obecní úřad Tasovice, *Kronika obce Tasovice IV.díl*. s. 33. (oddíl 2001 - Církev)

¹⁴¹ Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické* s. 85. Srov. BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ, 250. výročí narození sv. Klementa Hofbauera. [online] 2012 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.biskupstvi.cz/2001-03-15-250-vyroci-narozeni-sv-klementa-hofbauera>

¹⁴² Srov. tamtéž, s. 87.

¹⁴³ Srov. tamtéž, s. 88 - 89. (o pořadu všech slavností informuje leták přiložený k pamětem)

Závěr této duchovní obnovy byl spojen s poutí chleba, které se účastnili poutníci z Česka, Polska a Slovenska.¹⁴⁴

Zlomovým bodem v novém slavení poutě ke sv. Klementu v Tasovicích se stala činnost Miroslava Jesela, CSsR, který pomohl přeměnit do té doby jistě krásnou, ale jinak čistě regionální pouť na něco, co za pár let nabylo mezinárodního významu. Významné bylo i jeho úsilí na poli dialogu mezi Čechy a Němci, spojené se zavedení zářijových poutí německých starousedlíků, zahájené ve spolupráci s panem Heidrem, které pomohlo prohloubit vytvořené vazby z poutí u Svatého kamene. Když dne 25. 6. 2003¹⁴⁵ s touto vizitkou své práce odcházel působit do Frýdku-Místku jako farář, měl jistě co nabídnout svým budoucím farníkům.

Rok 2003 nebyl jen rokem příchodu nového faráře Zdeňka Šilhánka, CSsR¹⁴⁶, ale také obdobím uzavření smlouvy o přistoupení k Evropské unii, podepsané dne 16. 4. 2003 v Aténách.¹⁴⁷ K tomu, aby při cestě do Evropské unie nebylo potřeba kontroly na hranicích, už chyběly jen necelé tři roky.¹⁴⁸ Komunita tasovických redemptoristů se v období let 2003 – 2007 několikrát proměnila. Po již zmíněné výměně duchovního správce farnosti v březnu roku 2004 odchází Stanislav Muzikář, CSsR na Svatou Horu, v červnu umírá Josef Groz, CSsR.¹⁴⁹ V srpnu 2004 přichází do Tasovic bývalý provinciál redemptoristů Jan Zemánek CSsR, který byl známý svým smířlivým postojem k odsunutým občanům německé národnosti. V paměti mi zůstane jeho věta vyslovená při rozhovoru na téma česko-německých vztahu, kterou reagoval na mé zjednodušené odsouzení válečných zločinů a automatické spojení těchto činů s Němci:

¹⁴⁴ Srov. *Paměti farnosti Tasovické*. s. 95. Srov. Obecní úřad Tasovice, *Kronika obce Tasovice IV. díl*. s. 54. (oddíl 2003 - Církev)

¹⁴⁵ Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 97.

¹⁴⁶ Zdeněk Šilhánek, CSsR (nar. 1962) člen řádu redemptoristů. V roce 1993 přijal kněžské svěcení a poté začal působit na Svaté hoře u Příbrami. Od roku 2003 působil v Tasovicích a od roku 2009 se vrátil působit na Svatou Horu. V současnosti působí ve farnosti Svojanov jako administrátor. Srov. Klášter redemptoristů, *Adresář členů a katalog klášterů k 1. 4. 2010*. Srov. Farní úřad Tasovice, *Paměti farnosti Tasovické*. s. 101 - 130. Srov. BISKUPSTVÍ KRÁLOVEHRADECKÉ, P. Mgr. Zdeněk Šilhánek, CSsR. [online] 2014 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.bihk.cz/dieceze/osoba/silhanek-zdenek/>

¹⁴⁷ Oficiálně smlouva vstoupila v platnost se souhlasem Rady Evropské unie k 1. 5. 2004 Srov. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ, *Historie vstupu České republiky do EU*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/ceska_republika_a_eu/historie_vstupu_cke_republiky_do_eu.html

¹⁴⁸ Od 21. prosince 2007 se Česká republika stala součástí Schengenského prostoru a konečně mohla zmizet i ta poslední bariéra, která bránila vzájemnému volnému přístupu obou národů k sobě navzájem. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ, *Historie a současnost EU*. [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/historie_a_soucasnost_eu/index.html

¹⁴⁹ Josef Groz, CSsR sice těsně před smrtí nebyl v Tasovicích, ale na přání farníků je zde pochován.

„Ty ale nemůžeš odsoudit všechny společně“.¹⁵⁰ Jistě není náhodou, že Jan Zemánek, CSsR se svým nadhledem, životní zkušeností a schopností plynule komunikovat v němčině přišel do Tasovic necelý rok před 60. výročí českých Tasovic. Další důležitou skutečností bylo i to, že si od června roku 2007 zvolili Tasovice jako misijní základnu redemptoristů Jiří Šindelář, CSsR¹⁵¹ a otec Tomasz Waścinski CSsR.¹⁵²

Za duchovní správy faráře Zdeňka Šilhánka, CSsR byla pekařská pouť přesunuta na květen. Pouti se účastnilo kolem 500 lidí a došlo i k její propagaci v České televizi. Právě v roce 2005 tuto pouť navštívilo i občanské sdružení Ackermann - Gemeinde a Česká televize byla u toho. Obřad poutní mše svaté jako hlavní celebrant sloužil kanovník Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě Anton Otte,¹⁵³ který je členem tohoto sdružení. Tímto zvláštním způsobem se tak trochu oklikou do činnosti tohoto sdružení zapojilo i rodiště svatého Klementa.

Do příprav již zmíněného 60. výročí českých Tasovic se obec Tasovice rozhodla zapojit i původní německé obyvatele. Obavy při jejich oslovení vystřídala radost z jejich příslibu účasti.¹⁵⁴ Toto upřímné pozvání dalo naději na konečně zcela otevřenou oslavu, při níž si oba národy mohou najít prostor pro opravdové odpuštění.

Na pořad obecních oslav se tak dne 6. května 2006 dostala i mše svatá za odpuštění a usmíření mezi oběma národy, na kterou navazovala výsadba stromu odpuštění na návsi před obecním úřadem. Na obřad přijel plný autobus těchto německých rodáků, a kdyby nebylo nemoci i pokročilého stáří, tak by jich jistě bylo ještě víc. Společnou mši svatou i promluvu sloužil Jan Zemánek, CSsR v obou jazycích. Vzájemné radostné pohledy se střetávaly nejen při obřadech, ale i při výsadbě stromu odpuštění a smíření. Naši bývalí spoluobčané nás mile překvapili darem zahradní

¹⁵⁰ Rozhovory na toto téma jsme s otcem Zemánkem vedli mnohokrát a přesné datum tohoto výroku si nepamatuji. Víím, že to bylo v období mé přípravy na akolytu od podzimu roku 2005 do jara 2006.

¹⁵¹ Jiří Šindelář, CSsR (nar. 1968) člen řádu redemptoristů. V roce 2002 přijal kněžské svěcení a poté začal působit v nově ustanovené misijní skupině, která od roku 2007 sídlí v Tasovickém klášteře. V současnosti je představeným kláštera redemptoristů v Tasovicích. Srov. Klášter redemptoristů, *Adresář členů a katalog klášterů k 1. 4. 2010*. Srov. LIDOVÉ MISIE – DUCHOVNÍ OBNOVA CELÝCH FARNOSTÍ, *Kdo jsme?* [online] 2009 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://lidovemisie.cz/cs/st-clemens/virtualni-galerie/turisticko-naucna-stezka/stezka-9>

¹⁵² Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení*. s. 58.

¹⁵³ Anton Otte (nar. 1939) Narodil se nedaleko Jeseníku. Po studiu střední školy nesměl z politických důvodů pokračovat na vysoké škole. Roku 1960 odcestoval do Německa, kde roku 1967 přijal kněžské svěcení. Postupně působí na různých místech ve farnostech, na gymnáziu a ve vězeňství. Od roku 1985 pomáhá různým hnutím, mezi kterými je i Ackermann – Gemeinde. V tomto hnutí od roku 1998 pracuje jako vedoucí kanceláře. Roku byl 2001 jmenován vyšehradským kanovníkem. Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Anton Otte čestným vyšehradským kanovníkem*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/anton-otte-cestnym-vy-ehradskym-kanovnikem/>

¹⁵⁴ Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení*. s. 18 - 19.

lavičky, kterou jsme společně umístili pod strom odpuštění a smíření, protože umět si odpustit a smířit se znamená nebát se si vedle sebe sednout k družnému rozhovoru. Toto gesto bylo velmi silné a bylo takovým příjemným pohlazením po srdci všech přítomných. Přítomnost a přímluva našeho společného světce tak zase propojila to, co minulost rozdělila.¹⁵⁵

¹⁵⁵ Osobně jsem se těchto oslav účastnil a informace spojené se symbolickým darováním zahradní lavičky odkazující na otevřený rozhovor mohu dosvědčit. Nepodařilo se mi však najít jiný pramen, který by tuto symboliku potvrzoval.

3 Osobnost sv. K. M. Hofbauera v dnešních souvislostech

V této části bych rád poukázal na to, jak je osobnost svatého Klementa vnímána dnes z pohledu jednotlivých účastníků a skupin účastnících se 100. výročí od svatořečení. Tuto oslavu i některé postřehy zaznamenal představený kláštera redemptoristů v Tasovicích Jiří Šindelář.¹⁵⁶ Dále je v této části zapracován současný pohled z hlediska našich bývalých německých spoluobčanů a místních farníků, který byl zaznamenán v odpovědích na jednoduchý dotazník.¹⁵⁷ Tento dotazník není sociologickým výzkumem, ale pouze doplňkem, mapující určitou část tohoto pohledu.

3.1 Mezinárodní oslavy 100. výročí svatořečení sv. K. M. Hofbauera

V Jiřím Šindelářovi, CSsR už od příchodu do Tasovic roku 2007 hloubala otázka: „ Jak oslavit 100. výročí svatořečení Klementa M. Hofbauera s přihlédnutím k tomu, co farnost už do té doby zažila a čím si prošla při proměně kultu k tomuto světcí?“ V roce 2008 tak začíná spolupráce na tomto úkolu mezi otcem Šindelářem, otcem Šilhánkem a otcem Tomaszem Waścinskim. Otec Jiří Šindelář jako představený komunity redemptoristů v Tasovicích byl tímto úkolem pověřen¹⁵⁸ od provinciála redemptoristů Stanislava Příbyla, CSsR.¹⁵⁹ Jiří Šindelář, CSsR na podzim roku 2008 seznámil místní farníky s představou o průběhu oslav a tímto způsobem s námi zahájil dialog o jejich podobě. První reakcí většiny přítomných byl strach z toho, že něco tak velkého farnost nezvládne a ani nebude schopna na to získat tolik potřebné finanční prostředky v předpokládaném rozsahu. To, co během následujícího roku přišlo, dalo Jiřímu Šindelářovi, CSsR plně za pravdu a v mnohém překročilo rámec jeho představ.

Jiřímu Šindelářovi, CSsR bylo jasné, že vše je úzce spojeno s propagací osobnosti svatého Klementa, a proto už na lednové tříkrálové sbírce byly v našem regionu roznášeny letáčky s programem oslav. Následně do tohoto úsilí byly zapojeny i Katolické noviny, jež v příloze jedenáctého čísla z roku 2009 daly prostor pro

¹⁵⁶ O názorech na misijní působení redemptoristů a na oslavy 100. výročí svatořečení svatého Klementa nejvíce vypovídají vzkazy zaslané elektronickou poštou Jiřímu Šindelářovi, CSsR, které on sám zapracoval do brožury zaznamenávající toto výročí. Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení*. s. 11, 35, 41 - 45, 47, 52, 54.

¹⁵⁷ Formulář dotazníku je přiložen v příloze 1, 2.

¹⁵⁸ Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení*. s. 6.

¹⁵⁹ Stanislav Příbyl (nar. 1971) člen řádu redemptoristů. Roku 1996 přijal kněžské svěcení. Jako kněz začal působit na Svaté Hoře u Příbrami. V roce 2002 byl zvolen provinciálem redemptoristů v ČR a tuto funkci zastával až do roku 2012. Roku 2009 byl zvolen do funkce generálního vikáře litoměřické diecéze, kterou zastává dodnes. Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERNCE, *Nový generální vikář Litoměřické diecéze* [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/novy-generalni-vikar-litomericke-dieceze/>

seznámení čtenářů s osobností svatého Klementa a upozornily na sté jubileum i samotný průběh oslav.¹⁶⁰ K trvalé připomínce tohoto výročí nechali redemptoristé vytvořit sochu svatého Klementa, která byla později umístěna na nově vybudované Svatoklementske stezce.¹⁶¹

Na počátku celých oslav proběhlo v Tasovicích v období 2. – 7. dubna 2009 obnovení lidových misií, po nichž začaly jednotlivé oslavy. Nejprve byla 7. dubna 2009 otevřena stálá expozice připomínající celý světcův život, místa působení a význam jeho osobnosti. Dne 25. dubna 2009 se uskutečnila vodácká, cyklistická a pěší pouť na různých trasách mezi Znojmem a Tasovicemi. Ještě v průběhu měsíce května byla mládeži a rodinám s dětmi dána možnost strávit víkendový pobyt v klášteře redemptoristů v Tasovicích.¹⁶²

Slavnostnímu zahájení předcházela nejen snaha o vlastní obrácení ve farnosti při obnovených misiích, ale i touha prožít oslavy v otevřeném společenství. Pozvání na oslavu bylo zasláno i bývalým německým spoluobčanům a na oplátku byla tasovická farnost pozvána na výroční oslavy do Vídně.¹⁶³

Dne 20. května 2009 bylo 100. výročí od svatořečení Klementa M. Hofbauera slavnostně zahájeno jednak dopolední poutí do Vídně¹⁶⁴ a také odpolední bohoslužbou v Tasovicích, kam naopak putovali naši bývalí němečtí spoluobčané. Tuto slavnostní bohoslužbu, oficiálně zahajující oslavy, celebroul kanovník Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě Anton Otte z již dříve zmíněného občanského sdružení Ackermann – Gemeinde. Následující den, 21. května 2009, proběhla mimořádná mezinárodní pouť k tomuto výročí celebrouaná olomouckým arcibiskupem Janem Graubnerem,¹⁶⁵ za účasti nejen redemptoristů z celého světa, ale i mnoha dalších kněží. Celkově tak počet přítomných kněží dosáhl osmdesáti. O dva dny později, dne 23. května 2009, se konala již tradiční mezinárodní pouť pekařů a cukrářů, kterou

¹⁶⁰ Katolický týdeník věnoval těmto oslavám zvláštní přílohu. Srov. *Katolický týdeník* [online]. Praha: Katolický týdeník, ročník 2009, číslo 11. [cit. 2014-04-15]. Dostupné na: <http://www.katyd.cz>.

¹⁶¹ Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení*. s. 42 - 43.

¹⁶² Srov. tamtéž, s. 48 - 50.

¹⁶³ Vzájemné sebedarování je tím co přináší usmíření. Srov. POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Jako v nebi, tak i na zemi: náčrt trinitární teologie*. 2. vyd. Praha: Krystal OP, 2010. s. 525 - 528

¹⁶⁴ V kostele Maria am Stiegen se setkali redemptoristé z celého světa společně s věřícími.

¹⁶⁵ Jan Grauber (nar. 1948) kněžské svěcení přijal v roce 1973. Jako kněz působil ve Zlíně, Valašských Kloboukách, Vizovicích, Provodově a Horní Lhotě. V roce 1990 přijal biskupské svěcení a začal působit jako pomocný biskup v Olomouci. Roku 1992 byl jmenován arcibiskupem a zakrátko na to převzal olomouckou arcidiecézi. Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERNCE, *Mons. Jan Graubner*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/biskupove/jan-graubner/>

celebroval českobudějovický světící biskup Pavel Posád.¹⁶⁶ Po této slavnosti se konala také již tradiční výstava pekařských a cukrářských výrobků spojená s agapé. Součástí oslav se stal i doprovodný program, který se konal v období 22. – 14. května 2009 ve Znojmě za účasti křesťanského esperantistického hnutí. Dne 16. června 2009 se konala slavnost za posvěcení kněží vedená brněnským biskupem Vojtěchem Cirklem. Bohoslužby se účastnilo sto čtyřicet kněží a stala se tak největším společenstvím duchovních při těchto oslavách.¹⁶⁷

Poutníci z celého světa proudící do Tasovic ukázaly jak je úcta ke svatému Klementovi rozšířená, protože osobnost svatého Klementa oslovila nejen různé národy, stavy, ale i generace. Oslavy tak pomohly projevit to, co svojí osobností v srdcích a myslí poutníků svatý Klement vyvolává.

Dne 18. července byla odhalena socha svatého Klementa ve Znojmě-Louce, která je součástí, téhož dne slavnostně otevřené, Svatoklementske stezky, vedoucí ze Znojma do Tasovic.¹⁶⁸ Touto slavností tak byly ukončeny oslavy 100. výročí svatořečení Klementa M. Hofbauera, probíhající v Tasovicích a Znojmě. Snaha přiblížit svatého Klementa dnešním lidem získala konkrétní podobu, která nám připomíná to hlavní, že svatý Klement je především osobností spojující národy a dávající naději pro každodenní život v Kristu. Proto byl příkladem nejen minulým generací, ale zůstává příkladem hodným následování pro nás i budoucí generace.

3.2 Jak je dnes sv. K. M. Hofbauer vnímán z hlediska vztahů Čechů a Němců

V období od září roku 2013 do ledna 2014 jsem oslovil šesti jednoduchými anketními otázkami tasovické farníky i původní německé občany, účastníci se poutí ke svatému Klementu. Toto období bylo ohraničeno dvěma slavnostmi. V září roku 2013 to byla pravidelná společná pěší česko-rakouská pouť ke svatému Klementovi a v lednu 2014 to byla společná pout připomínající 100. výročí prohlášení svatého Klementa za

¹⁶⁶ Pavel Posád (nar. 1953) kněžské svěcení přijal roku 1977, jako kněz působil v Pozořicích, Brně-Židenicích, v Lomnici u Tišnova, Ratiškovcích, Drnholci, Třešti a Brně-městě v kostele u sv. Tomáše. Od roku 1993 působil v Arcibiskupském kněžském semináři jako spirituál. Roku 2004 přijal biskupské svěcení a stal se sídelním biskupem v litoměřické diecézi. Od roku 2006 byl jmenován světícím biskupem v českobudějovické diecézi. Srov. TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Mons. Pavel Posád*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/biskupove/pavel-posad/>

¹⁶⁷ Srov. ŠINDELÁŘ, J. *Oslavy stého výročí svatořečení*. s. 46 – 47.

¹⁶⁸ Srov. tamtéž, s. 52 – 54.

patrona Vídně.¹⁶⁹ Během asi půlročního období se do ankety zapojilo 59 respondentů. Cílem tohoto projektu bylo zjistit, kdo jsou ti, jež uctívají svatého Klementa, jak moc se účastní tohoto slavení a jak vnímají význam tohoto světce ve vztahu k vlastní víře a ke zlepšení česko-německého dialogu. Anketa neměla předem stanovený reprezentativní vzorek respondentů a byla závislá pouze na zájmu zúčastněných. Závěr vyplývající z tohoto průzkumu proto nebude zpracovávat do celkového zhodnocení, ale ponechám ho jen jako jisté dokreslení a aktualizaci.

V hodnocení bych začal poměrem účastněných žen a mužů. Z českých respondentů se účastnilo 27 žen a jen 3 muži. Z původních německých obyvatel a jejich příbuzných se účastnilo 16 žen a 12 mužů. Údaje následně uvedené v závorce udávají počet německých respondentů.

Poměr účastněných respondentů vzhledem k věku byl rozlišen: do 25 let 6 (1), do 50let 19 (9) nad 50 let 36 (22) [jeden respondent neuvedl věk].

Znalost osobnosti svatého Klementa je rozlišena u zúčastněných respondentů na: velmi dobře 27 (13), dobře 30 (14), spíše ne 2 (1), neznám 0.

Poměr k četnosti účasti respondentů na poutích je rozlišen na: účastním se pravidelně 23 (3), účastním se občas 18 (12), účastním se výjimečně 11 (7), neúčastním se 6 (5).

Názor účastněných respondentů, zda poutě ke svatému Klementu přispívají k česko-německému usmíření, byl rozdělen na: ano jistě 21 (5), ano 20 (13), spíše ne 8 (2), nevím 7 (0) [jeden respondent uvedl mimo kategorie „Doufám“].

Názor účastněných respondentů, zda je osobnost svatého Klementa důležitá pro vlastní víru, byl rozlišen na: ano jistě 24 (7), ano 29 (16), spíše ne 2 (1), nevím 3 (3).

Při vyhodnocení ankety byl na první pohled nápadný rozdíl účastněných německých mužů vůči českým s jednoznačně větším zastoupením německých mužů. Liší se i věkové zastoupení, a to tak, že němečtí respondenti mají výrazně větší zastoupení v kategorii nad 50 let, zatím co čeští respondenti mají kategorie 25 let až 50 let a nad 50 let téměř rovnoměrně zastoupeny. Nejméně byla zastoupena věková kategorie do 25let s mírně vyšším zastoupením na české straně. Znalost osobnosti svatého Klementa je u obou národů v podstatě stejná, protože jen dva účastnění uvedli

¹⁶⁹ Srov. LIDOVÉ MISIE – DUCHOVNÍ OBNOVA CELÝCH FARNOSTÍ, *Tasovice-Vídeň 26.01.2014: Pozvánka na slavnost sv. Klementa M. Hofbauera*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.lidovemisie.cz/cs/novinky/sv-klement-maria-hofbauer/427-tasovice-viden-26012014-pozvanka-na-slavnost-sv-klementa-m-hofbauera>

tuto znalost na úrovni: „spíše ne“ (v obou národech po jednom). Větší rozdíl byl i v úrovni účasti na poutích ke svatému Klementu, které pravidelně navštěvuje jednoznačně více Čechů oproti Němcům. Z ostatních kategorií v otázce četnosti je zajímavý poměr respondentů uvádějících: „neúčastním se“ s jednoznačně vyšším počtem Němců. **To, co celou anketu posouvá do překvapivého světla, je rozdílný pohled obou skupin na význam osoby svatého Klementa pro vlastní víru ve srovnání s významem svatého Klementa pro česko-německé usmíření.** Češi se sice více účastní oslav a uctívání svatého Klementa, ale překvapivě výrazně méně věří v přispění tohoto slavení ke zlepšení vzájemných vztahů. Oproti tomu Němci více věří ve zlepšení vztahů skrze úctu ke svatému Klementovi, ale nekladou tak velký význam úcty ke svatému Klementu pro osobní víru.

Závěr

Předně bych rád zdůraznil, jak dlouhá byla společná cesta obou národů, a že až nedorozumění v druhé polovině 19. století a první polovině 20. století vedla k tak fatálnímu rozkolu.

Při zhodnocení významu osobnosti svatého Klementa pro tento vztah je třeba rozlišovat několik aspektů. Především při zhodnocení toho, jak byl svatý Klement vnímán v první polovině dvacátého století, musím přihlídnout k tomu, že objem informací, které k této dílčí etapě zpracovávám, byl omezený. Proto tento pohled nemusí být zcela objektivní. Jistě je prokazatelné, že úcta k tomuto světci v daném období měla jednoznačně masovou podobu, protože důkazem je patnáctitisícová účast věřících na slavnostním vysvěcení kostela svatého Klementa v Tasovicích. Z dostupných informací se dá pouze odvozovat společný česko-německý charakter této oslavy, ale je nutné přihlídnout i k určité separaci těchto komunit v období mezi světovými válkami. Za první náznak společného soužití ve 20. století, i když jen vynucený, se dá považovat až období od začátku českého poválečného osídlení po nucený odsun původního německého obyvatelstva.

S následky traumatu z násilností v období třicátých a první poloviny čtyřicátých let se oba národy velmi těžko vyrovnávaly po dlouhá desetiletí a v určitém ohledu se vyrovnávají do dnes.

Prvním významně podstatným předpokladem pro usmíření mezi oběma národy byl postoj víry odsunutých Němců, sdružených v hnutí Ackermann – Gemeinde, kteří si přiznali vlastní pochybení v tomto vztahu a za cíl si dali hledat prostor pro smíření s rodnou vlastí. Pro část z nich mohl být příkladem i význam osobnosti svatého Klementa jako pojítka mezi oběma národy.

Druhým předpokladem byl pád totalitního režimu v listopadu roku 1989 a omluva směřovaná novým prezidentem Václavem Havlem k německému národu, v jistém ohledu i výrazně ovlivněná příkladem arcibiskupa Františka kardinála Tomáška, na kterou navázal následný smířlivý postoj obou církví.

Předpokladem pro smíření na regionální úrovni byl důležitý otevřený postoj rakouských věřících na poutním místě Svatý kámen (na území Rakouska, asi 12 kilometrů od Znojma), kteří zahájili tento dialog v roce 1988 přímluvnými modlitbami a po roce 1989 se spojili v tomto úsilí i s českými věřícími.

Dalším předpokladem ke zlepšení v této oblasti bylo znovuoobnovení činnosti redemptoristů v Tasovicích, která pomohla přímo propojit úctu ke svatému Klementu s úsilím o tento dialog v návaznosti na otevřený postoj místní samosprávy. Právě otevřené a nesobecké oslavy 60. výročí českých Tasovic nabídly možnost společné prosby za odpuštění a usmíření. Vzájemná ochota ke sblížení byla předpokladem k tomu, aby 100. výročí svatořečení svatého Klementa a o několik let později 100. výročí prohlášení svatého Klementa patronem Vídně mohly být slaveny společně ve vzájemné úctě a pocitu oboustranného respektu.

V závěrečném hodnocení tak vyplývá najevo, že víra je pro vzájemné odpuštění velmi dobrým předpokladem a otevřený dialog vzájemně se respektujících stran je nástrojem tohoto neustále probíhajícího procesu. Pokud je víra i dialog inspirován osobností, jakou byl svatý Klement, dává to určitou naději nejen na smíření, ale v jistém ohledu i na duchovní obrodu obou národů.

Jsem si vědom srovnatelnosti této tematiky s neustále se proměňujícím obrazem, protože to, co na něm vidíme dnes, bude za několik let vypadat úplně jinak. Také by stálo za hlubší analýzu to, co se mi nepodařilo hlouběji zpracovat, a to je především období mezi I. a II. světovou válkou, vnímané z hlediska kultu ke svatému Klementu.

Anotace

Příjmení a jméno autora: VOTAVA Tomáš

Název práce: Odraz kultu sv. Klementa Maria Hofbauera ve vztazích mezi Čechy a Němci v rodných Tasovicích ve 20. století

Vedoucí práce: PhDr. Jitka JONOVÁ, Th.D.

Počet stran: 51

Počet příloh: 2

Klíčová slova: vztah
kult
usmíření

Bakalářská práce se zabývá problematikou vývoje českoněmeckých vztahů v průběhu dějin se zřetelem na 20. století a hledá možný posun spojený s uctíváním společného světce Klementa Maria Hofbauera. Shrnuje základní poznatky o historii společného soužití zaměřených především na krizi těchto vztahů. Stěžejní část práce je věnována mapování vývoje těchto vztahů po období totality, tedy od roku 1989, kdy mohly oba národy konečně svobodně začít oboustranně upřímný dialog, který je základním předpokladem k opravdovému vzájemně uznávanému smíření. Společný upřímný dialog s pozitivní snahou o respektování partnera může dlouhodobě přispět ke smíření obou národů a úcta ke svatému Klementu Maria Hofbauerovi je velmi přínosným prvkem pomáhajícím k hledání takovýchto trvalých vazeb.

Annotation

Name: VOTAVA Tomáš

Title of work: The influence of the Cult of Klement Maria Hofbauer upon the relations between The Czechs and the Germans of native Tasovice in the 20th century

Thesis leader: PhDr. Jitka Jonová, Th.D.

Number of pages: 51

Number of attachments: 2

Keywords: relationship
 cult
 reconciliation

The bachelor thesis deals with the development of Czech-German relations in the course of history with regard to the 20th century and explores possible shift associated with the worship of their common saint Clement Maria Hofbauer. Summarise basic knowledge about the history of cohabitation focused primarily on the crisis in these relationships. The main part is devoted to mapping these relations after a period of totality, i.e. since 1989, when both nations could finally start a mutually honest dialogue in freedom, which is a prerequisite for genuine reconciliation mutually recognized. Common dialogue with a positive effort to respect the partner can in long-term period contribute to reconciliation between the two nations and reverence to the holy Clement Maria Hofbauer that is very beneficial element helping to find more permanent ties.

Seznam pramenů a literatury

Seznam pramenů

Archiv bezpečnostních složek Kanice

Fond: *Sborník Archivu bezpečnostních složek*. Praha: Archiv bezpečnostních složek, 2007- .

Diecézní archiv Biskupství brněnského

Fond: *Biskupská konsistoř Brno*: inv. č. 8 002, sg. M 706, kart. 1 955 – *Bohuslav Marek*.

Fond: *Biskupská konsistoř Brno*: inv. č. 16 438, kart. 5 315 – *Marek Bohuslav*.

Fond: *Biskupská konsistoř Brno*: inv. č. 9 078, sg. P 855, kart. 2 116 – *František Parolek*

Fond: *Biskupská konsistoř Brno*: inv. č. 16 532, kart. 5 320 – *František Parolek*.

Fond: *Biskupská konsistoř Brno*, inv. č. 10 509, sg. S 1481, kart. 2 395 - *Leo Stýblo*.

Fond: *Biskupská konsistoř Brno*, inv. č. 9 257, sg. R 184, kart. 2 159 – *Redemptoristé*

Státní okresní archiv Znojmo

Fond: Z/ONV – II. Oddíl vyšetřování národní komise, karton 23/19/1946

Zpráva: Stanice NB Jaroslavice č. j. 76-82/45 ze dne 1. 8. 1945

Farní úřad Tasovice

Fond: *Paměti farnosti Tasovické (9. 5. 1945 – 26. 6. 2009)*

Klášteř redemptoristů

Fond: *Adresář členů a katalog klášterů*.

.Obecní úřad Tasovice

Kronika obce Tasovice IV. díl (2. 1. 1997 – 28. 12. 2004)

Časopisy

Historie a vojenství: Časopis Historického ústavu Armády ČR. Praha: Naše vojsko, 1952- . ISSN 0018-2583.

Osobní rozhovor

Rozhovor s Josefem Procházkou ze dne 28. 12. 2012 v Hodonicích, o kterém nebyl veden žádný záznam.

Rozhovor s otcem Janem Zemánkem vedený někdy mezi podzimem roku 2005 a jarem roku 2006, o kterém nebyl veden žádný záznam.

Seznam literatury

BENEŠ, Zdeněk et al. *Rozumět dějinám: vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848-1948*. Praha: Pro Ministerstvo kultury České republiky vydala Gallery, 2002. 304 s. ISBN 80-86010-55-4.

BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. II. díl, I. svazek, Řeholní kanovníci*. 1. vyd. Praha: Libri, 2003. 163 s. ISBN 80-7277-086-1.

ČORNEJ, Petr. *Panovníci českých zemí*. 5. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2004. 127 s. Odkaz. ISBN 80-7200-848-X.

DUDEL, Erwin. *Klement Maria Hofbauer*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. 247 s. ISBN 80-7192-282-X.

GROZ, Josef a PORK-SCHAUER, Hans. *Kostel sv. Klementa M. Hofbauera v Tasovicích*. Geislingen: Landschaftsrat, 1999. 20 s. ISBN 3-927489-26-2.

HEINZMANN, Josef. *Svatý Klement Maria Hofbauer*. Řím: Křesťanská akademie, 1989. 172 s. Sůl země; Sv. 13.

CHROPOVSKÝ, Bohuslav et al. *Přehled dějin Československa*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1980- . 4 sv.

KADLEC, Jaroslav. *Přehled českých církevních dějin. [Sv.] 1*. Praha: Zvon, 1991. 332 s. ISBN 80-7113-004-4.

KADLEC, Jaroslav. *Přehled českých církevních dějin. [Sv.] 2.* Praha: Zvon, 1991. 281 s. ISBN 80-7113-003-6.

KASTNER, Quido. *Osídlování českého pohraničí od května 1945.* Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1996. 77 s. ISBN 8085950197

KVIRENC, Jan a KUNSTOVÁ, Eliška. *České dějiny do roku 1914: historie v dokumentech.* Vyd. 1. Liberec: Dialog, 2006. 207 s. ISBN 80-86761-43-6.

MARKEL, Martin. *Vysídlení Němců z jižní Moravy 1945-1949.* Brno: Vojenská akademie, 2002. 191 s. ISBN 80-85960-41-9.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Jako v nebi, tak i na zemi: náčrt trinitární teologie.* 2. vyd. Praha: Krystal OP, 2010. 590 s. Teologie. ISBN 978-80-87183-14-4.

PURM, Augustin. *Putování za hlasem Božím: sv. Klement Maria Hofbauer.* Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1989. 61 s. Světci duchovní obnovy.

PURŠ, Jaroslav a KROPILÁK, Miroslav. *Přehled dějin Československa. 1/2., [1526-1848]* 1.vyd. Praha: Academia, 1982. 648 s.

PEJŠKA, Josef. Sv. Kliment Maria Hofbauer, generální vikář kongregace nejsv. Vykupitele, apoštol své doby. Praha: nákl. vl., 1920. 143 s.

OLBERT, Franz, ed. *Cesta ke smíření: sdružení sudetoněmeckých katolíků Ackermann-Gemeinde: dokumenty 1948-1991.* 1. vyd. Praha: ISE, 1992. 96 s. ISBN 80-85241-14-5.

SUCHOMEL, František Assiský a KORVAS, Ondřej Maria. *Duchovní zátiší: kniha o exerciciích doma i v cizině.* V Plzni: B. Kämpel, 1938. 20, 318 s.

SVOBODA, Bohumil. *Na straně národa: kardinál František Tomášek v zápase s komunistickým režimem (1965-1989).* Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2006. 229 s. ISBN 80-7021-843-6.

ŠEBEK, Jaroslav. *Od konfliktu ke smíření: česko-německé vztahy ve 20. století očima katolické církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 175 s. ISBN 978-80-7195-687-7.

ŠINDELÁŘ, Jiří. *Oslavy stého výročí svatořečení Klementa Marie Hofbauera (Dvořáka) v Tasovicích u Znojma roku 2009*. Tasovice u Znojma: Jiří Šindelář, 2009. 68 s.

VAŠKO, Václav. *Neumlčená: kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1990. 2 sv. (267, 266 s.). ISBN 80-7113-035-4.

ZEMÁNEK, Jan. *Dějiny pražské provincie*. 1. vyd. Svatá Hora Příbram: Alfi, 2001. 61 s.

ZIMMERMANN, Hans Dieter. *Dějinné sousedství Čechů a Němců*. 1. české vyd. Praha: Ústav T.G. Masaryka, 2012. 263 s. ISBN 978-80-86142-45-6.

Zdroje z Internetu

ABECEDNÍ SEZNAM SVATÝCH A VÝZNAM JMEN, *Zbyněk*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.svaty.estranky.cz/clanky/strucny-seznam-svatku--2---1---z.html>

AEIOU ÖSTERREICH LEXIKON, *Hohenwart, Sigmund Anton Graf von*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.aeiou.at/aeiou.encyclop.h/h787628.htm>

AKADEMIC DICTIONARIES AND ENCYCLOPEDIAS, *Rauscher, Joseph Othmar* [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://de.academic.ru/dic.nsf/meyers/114744/Rauscher>

BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ, *Brněnští biskupové*. [online] 2012 [citováno 22. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.biskupstvi.cz/brnensti-biskupove#11>

BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ, *Svatoklementský rok 2009 v brněnské diecézi*. [online] 2014 [citováno 24. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.biskupstvi.cz/0903-svatoklementsky-rok-2009-v-brnenske-diecezi>

BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ, *250. výročí narození sv. Klementa Hofbauera*. [online] 2012 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.biskupstvi.cz/2001-03-15-250-vyroci-narozeni-sv-klementa-hofbauera>

BISKUPSTVÍ KRÁLOVEHRADECKÉ, *P. Mgr. Zdeněk Šilhánek, CSsR*. [online] 2014 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.bihk.cz/dieceze/osoba/silhanek-zdenek/>

ČESKÉ NÁRODNÍ LISTY, *Václav Havel a ideál demokraci, Havel – přítel Německa: Z projevů V. Havla*. [online] 2014 [citováno 14. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.ceskenarodnilisty.cz/clanky/Havel.htm>

DATABÁZE KNIH, *Christoph Schönborn*. [online] 2014 [citováno 14. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/christoph-schonborn-20555>

DIECÉZE OSTRAVSKO – OPAVSKÁ, *P. Mgr. Miroslav Kadlec*. [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.doo.cz/diecezni-katalog.html?jmeno=8852>

DIECÉZE OSTRAVSKO – OPAVSKÁ, *P. Mgr. Mirosław Edward Jesel, CSsR*. [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.doo.cz/diecezni-katalog.html?jmeno=8878>

ENCYKLOPEDIE DĚJIN MĚSTA BRNA, *P. Josef Groz*. [online] 2012 [citováno 27. 4. 2014]. Dostupné na: http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15591

GCATOLIC, *Cardinal Antonio Gabriele Severoli*. [online] 2014 [citováno 24. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.gcatholic.org/hierarchy/data/cardP07-3.htm#1233>

Katolický týdeník [online]. Praha: Katolický týdeník, 2004- [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.katyd.cz>.

KATOLIKOPEDIA, *PIUS VI.* [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.katopedia.cz/index.php?title=Pius_VI.

KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA, *Diesbach, Jan, 1729 – 1792.* [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://opac.nm.cz:8080/authorities/2267>

LIBRI, *Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století - Henlein Konrad.* [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: <http://libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=5&name=HENLEIN+KONRAD>

LIDOVÉ MISIE – DUCHOVNÍ OBNOVA CELÝCH FARNOSTÍ, *Kdo jsme?* [online] 2009 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://lidovemisie.cz/cs/st-clemens/virtualni-galerie/turisticko-naucna-stezka/stezka-9>

LIDOVÉ MISIE – DUCHOVNÍ OBNOVA CELÝCH FARNOSTÍ, *Tasovice-Vídeň 26.01.2014: Pozvánka na slavnost sv. Klementa M. Hofbauera.* [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.lidovemisie.cz/cs/novinky/sv-klement-maria-hofbauer/427-tasovice-viden-26012014-pozvanka-na-slavnost-sv-klementa-m-hofbauera>

LIDOVÉ MISIE – DUCHOVNÍ OBNOVA CELÝCH FARNOSTÍ, *Svatoklementska stezka: stanoviště č. 9.* [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://lidovemisie.cz/cs/st-clemens/virtualni-galerie/turisticko-naucna-stezka/stezka-9>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ, *Historie a současnost EU.* [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/historie_a_soucasnost_eu/index.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ, *Historie vstupu České republiky do EU*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/ceska_republika_a_eu/historie_vstupu_ceske_republiky_do_eu.html

REDEMPTORISTS INTERNATIONÁL, *Super generál*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.cssr.com/english/whoarewe/SuperiorsGeneral/pages/11%20-%20Generali,%20Mauron_jpg.htm

REDEMPTORISTS INTERNATIONÁL, *Super generál*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: http://www.cssr.com/english/whoarewe/SuperiorsGeneral/pages/04%20-%20Generali,%20De%20Paola_jpg.htm

TELEVIZE TV-MIS: MULTIMEDIÁLNÍ INTERNETOVÁ SAMOOBSLUHA, *život otce Jindřicha Bartoše*. [online] 2014 [citováno 27. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=2>

THE HIERARCHY OF THE CATHOLIC CHURCH, *Bishops*. [online] 2014 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bsalu.html>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Anton Otte čestným vyšehradským kanovníkem*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/anton-otte-cestnym-vyehradskym-kanovnikem/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Biskup Antonín Liška zemřel*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/biskup-antonin-li-ka-zemrel/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Generální vikář Jiří Mikulášek jubilantem*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/generalni-vikar-jiri-mikulasek-jubilantem/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Mons. Jan Graubner*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/biskupove/jan-graubner/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Mons. Pavel Posád*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/biskupove/pavel-posad/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/biskupove/vojtech-cikrle/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Nový generální vikář Litoměřické diecéze*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/novy-generalni-vikar-litomericke-dieceze/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Výročí úmrtí kardinála Františka Tomáška*. [online] 2014 [citováno 27. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/lide-a-udalosti/vyroci-umrti-kardinala-frantiska-tomaska/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Zemřel biskup Jaroslav Škarvada*. [online] 2014 [citováno 29. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/lide-a-udalosti/zemrel-biskup-jaroslav-skarvada/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *Zemřel P. Jan Zemánek, osobnost nejen Svate Hory*. [online] 2014 [citováno 15. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/zemrel-p-jan-zemanek-osobnost-nejen-svate-hory/>

TISKOVÉ STŘEDISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE, *40. výročí úmrtí biskupa Karla Skoupeho*. [online] 2014 [citováno 26. 4. 2014]. Dostupné na: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/40-vyroci-umrti-biskupa-karla-skoupeho/>

Přílohy

Příloha 1

Dotazník

JSTE MUŽ, NEBO ŽENA?

MUŽ

ŽENA

JAKÝ JE VÁŠ VĚK?

DO 25 ROKŮ

DO 50 ROKŮ

NAD 50 ROKŮ

ZNÁTE OSOBNOST SV. K. M. HOFBAUERA?

VELMI DOBŘE

DOBŘE

SPÍŠE NE

NEZNÁM

JAK ČASTO SE ÚČASTNÍTE POUTNÍ MŠE SV. KE SV. K. M. HOFBAUEROVI?

ÚČASTNÍM SE PRAVIDELNĚ

ÚČASTNÍM SE OBČAS

ÚČASTNÍM SE VYJÍMEČNĚ

NEÚČASTNÍM SE

MYSLÍTE, ŽE POUTĚ KE SV. K. M. HOFBAUEROVI PŘÍSPÍVAJÍ K ČESKO-NĚMECKÉMU USMÍŘENÍ?

ANO JISTĚ

ANO

SPÍŠE NE

NE

NEVÍM

JE PRO VÁS SV. K. M. HOFBAUER DŮLEŽITOU OSOBNOSTÍ Z NAŠÍ HISTORIE PRO VAŠI VÍRU?

ANO JISTĚ

ANO

SPÍŠE NE

NE

NEVÍM

Příloha 2

Anfrage

SIND SIE EIN MANN, ODER EINE FRAU?

EIN MANN

EINE FRAU

WIE ALT SIND SIE?

BIS 25 JAHREN

BIS 50 JAHREN

ÜBER 50 JAHRE

IST IHNEN DIE PERSÖNLICHKEIT DES HEILIGEN K. M. HOFBAUER
BEKANNT?

sehr gut

gut

eher nicht

überhaupt nicht

WIE OFT NEHMEN SIE SICH AN DER WALLFAHRTGOTTESDIENST ZU DEN
K. M. HOFBAUER TEIL?

REGELMÄSSIG

AB UND ZU

AUSNAHMSWEISE

ÜBERHAUPT NICHT

GLAUBEN SIE, DIE WALLFAHRTE ZUM HEILIGEN K. M. HOFBAUER ZUR
BÖHMISCH-DEUTSCHEN VERSÖHNUNG DIENEN?

JA, SICHER

JA

EHER NICHT

NEIN

ICH

WEISS ES NICHT

IST K. M. HOFBAUER EINE WICHTIGE PERSÖNLICHKEIT IN UNSERER
GESCHICHTE FÜR IHREN GLAUBEN?

JA, SICHER

JA

EHER NICHT

NEIN

ICH

WEISS ES NICHT